

ELŐFIZETÉS

HELYTSEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VEDELEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

IRÁDÉKOK:
6-hatásos petti sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitóléc óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, február 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A városi pénzügyi reformjához.
- Viharos jelenetek a képviselőházban.
- A Dreyfus-ügy fölújítása.
- A katonai javaslatok.
- A Széchenyi-gőzmalom mérlege.
- A makó-vásárhelyi vasut és a magyar vasgyárak.
- Fegyhársra ítélt választók.
- A New-York palotát felgyújtották.
- As aradi közúti közlekedés.
- Az iskolaszék ülése.
- Öngyilkos törvényszéki bíróné.
- Visszaélés színházi jegyekkel.
- Végtelen szerelem.
- Tárca: Gyermekbálakról. Irta: Vay S. gróf.
- Regény-Garnok: A távollévő. Irta: Montégut Maurice.

A városi pénzügyi reformjához.

Arad, február 5.

A községi közigazgatás egyik legfontosabb ága, a zsebünket is oly közvetlenül érintő városi ügykezelés minden oldalról és rég óhajtott reformálását tette feladatává elismerésre méltó buzgalommal a városi adóügyosztály. Jókora füzetben sorolja fel összes hibáit és mutatja be azokat az eszközöket és módokat, amelyekkel a szerinte is már tarthatatlan állapoton segíteni lehet.

Már-már azt hittük, hogy a városi hatóság meg a közönség is napirendre tért

a megszívlelésre érdemes javaslat fölött, mig nem a pénzügyi bizottság a napokban elég erélyes hangon követelte a javaslat tárgyalását, illetve a mostani állapotok haladéktalan megváltoztatását. Tegnap már a közönség köréből is jelét vettük az ügy iránti érdeklődésnek és most kijelentve, hogy mindenki jó szolgálatot tesz városunknak, ha a szőnyegen levő fontos ügyhöz tárgyilagosan hozzá szól és hogy bárhonnán jövő pro vagy contra objektív véleménynek szívesen helyt adunk, — közlünk alábbiakban egy jól informált oldalról érkező hozzászólást:

Behatóan foglalkoztam a reform-tervezettel és olvastam az (—s.—t.) aláírási cikket. Engedtessék meg nekem, hogy a szintén jóakaratu cikkirót egyik-másik tévedésében felvilágosítva, a nagy közönséget is tájékoztassam.

Amidőn cikkiró az állapot tarthatatlanságát beismeri, meg gondolatlanul tételez fel a javaslatot bírálni és tárgyalni hivatott pénzügyi bizottságról és önkéntesül a javaslat tervezőjéről, megelégedve arról, hogy a pénzügyi bizottság sem akarja a javaslatot en block elfogadni, sem pedig a tervező nem inaugurálja magának a csallhatatlanságot, hogy javaslatát így a hatóságra octrojálni akarná. Hiszen a javaslat előszavában kéri hatóságát, hogy a javaslatot az illetékesekkel tárgyalassa, a törvényhatósági bizottság tagjait pedig kéri, hogy a tervezet hiányait feltárva, a

reform sikeres keresztülvitelében támogassák. Cikkiró ötletszerűnek mondja a tervezett reformváltoztatást, azért ellene van.

Már hogy volna a rendszerváltoztatás óhaja ötletszerű akkor, amikor annak szükségességét a közönség is, meg a pénztári és adóügyi közegek is évtizedek óta fájdalmasan érzik? A közönség a közbizony kezelésének sajnosan nélkülözött biztonsága és kényelmi szempontból, a tisztviselők pedig azért, mert a rendszertelen patriarchális állapot megbízhatlansága Damocles kardjaként függ ellenőrizetlen, könnyen meggyanusítható becsületességük fölött.

Hogy mire alapítja cikkiró azon mérész állítását, mely szerint a javaslattevő nincs tisztában a cél eszközeivel, azt nem tudom, de nem is tudhatom akkor, amikor az eszközök a javaslatban pontrólpontra fel vannak sorolva és a módok elég bőven ki vannak fejtve. Csak nem hiszi cikkiró, hogy a számfajta adókönyvecskének az ellenőrhöz való juttatásának szerinte fizikai lehetetlensége miatt a reformtervezet keresztülvihetetlen?

Bankoknál, ahol sokszorta nagyobb a pénzforgalom mint a városi adópénztárban, négy kézen (számfejtő, ellenőr, napi-biztos és pénztáros kezén) vagy királyi adóhivataloknál, a hol szintén több millióra rug a pénzforgalom, három kézen fordulnak meg az utalványok pár perc

TÁRCA

Gyermekbálakról.

Irta: Vay Sándor gróf.

A farsangból a gyermekek is ki szokták venni részüket. Így régi krónikákban olvassuk, hogy Mária Terézia királynő idejében is rendeztek gyermekbálakat. Többnyire Schönbrunban tartattak ezek s kitűnő táncosnő volt Mária Antoinette főhercegnő, a későbbi szerencsétlen francia királyné. Budán, a nádori várakban, József főherceg idejében rendeztek pompás gyermekbálakat.

Egy ilyen gyermekbálról — a múlt század huszas éveinek derekán — olvassuk, hogy a kis táncosok és táncosnők mind jelmezbe öltöztek. A nádor ikergyermekei, István főherceg és Hermina főhercegnő Pierot és Pierette jelmezét viselték és tréfás magántáncot jártak. Keglevich Géza, Keglevich Gábor tavernicus fia templárius jelmezben jelent meg. Felnőttek is szerették ezt a jelmezt akkor, mert a budai játékszin legdivatosabb darabjában, Jolánta jezsuita királynőben templomos vitézek szerepeltek. Teleki László, a későbbi kiváló hazafi francia lovagnak öltözött, Benicky Márton és Adolf, Gusztáv Adolf svéd király korabeli jelmezben jelentek meg.

A kis táncosok menuettet, langaust táncoltak, a verbunkos káplárnak öltözött kis Ciráky János gróf, a palanitus-huszárezred hű egyen-

ruhájában, eljárta a toborzót s ügyesen verbuvált. A verbung abból állott, hogy akinek fejébe nyomta fehér tollbokrétás csákóját, annak a következő kontra táncban részt kellett venni.

István főherceg csinálta a honneuröket s apró rózsacsokrokat osztott ki a leánykák között.

Károlyi Györgyné csak a napokban elhunyt lelkes honleány, a negyvenes években pompás gyermekbálakat rendezett egyetem-utcai palotájában. Ezeket a bálakat éppen olyan díszszel, fényvel rendeztette mint a felnőttekét, sőt a táncrendek és a cotillon-jelvények sem hiányoztak.

Midőn Kossuth a védegyesületet alakította, a háziur egyik fiának, Gábornak az indítványára honi bált rendeztek. Ezen a leánykák mind kék, apró fehér pettyes ruhákban, a fiuk pedig gácsi fényes, sötétkék posztóból készült spencerekben és zsinóros csizma nadrágban jelentek meg. Ráday Laci bemutatta itt a kanasztáncot, melyet, kezében baltát forgatva, rendkívül ügyességgel járt el. Természetesen a balta papír machéból készült és Gedeon gróf, a kis táncos atyja készítette.

Sokáig emlékezetes maradt az a gyermekbál, amelyet 1847-ben Batthyány Imre gróf és neje, székhelyi Mailáth Erzsébet rendeztek Er-ről így szól egy régi följegyzés: „Oróm volt nézni a reményteljes ifju sarjadékat. A gyermekek itt már kimondhatatlan lelkesedéssel aprózták a csárdást és különösen kitüntette ma-

gát eredetiség, magyaros kellem s nemzeties pajkosság által a derék kis Ráday testvérpár, Laci és Józsi, valamint Széchenyi István tűzrőlpattant fiacskái, a szép, szőke Bélácska és az erős, izmos Odönke.

A bál házi ura, a grófi pár kis unokája, Almágy Pál és Batthyány Antónia fiacskája volt, a ki valóságos spanyol grandhoz illő méltósággal vezette be egymás után az érkező fő-urii hölgyecskéket. A cotillont a kilenc éves gróf Batthyány László rendezte, még pedig anynyi leleményes ügyességgel, hogy a tánc után az öregek öibe kapták a fiucskát és kézzől-kézre adva úgy ölelték, csókolták. Az apróságok tizenegy óra után aludni mentek és a felnőttek folytatták a táncot.

Ekortájban báró Orczy György termeiben is tartottak gyermekestélyt, melynek érdekességét növelte Gurci énektanár hangversenye, aki előrehaladottabb főuri növendékeit mutatta be.

Gróf Batthyány Lajosnál, az oly tragikus véget ért miniszterelnöknél is rendeztek fényes gyermekbált, még pedig az 1845. évi farsangján. Éjjelkor szépségválasztást tartottak és a Parisnak öltözött Erdődy László az almát egy kis Kray bárónőnek nyújtotta, aki Szilfid-jelmezében olyan bájos volt, akár csak Greutze egyik finom paszteljának modelje. Az ötvenes esztendőben még a magyar gyermekek sem igen mulattak. Gyász borult akkor a házára és a farsangokon át legfeljebb sirva vigadt a magyar hegedű.

alatt éppen olyan oldalnyilásokon át, mint amilyeneket a javaslat tervez.

A mi a bankoknál lehetséges, miért volna az keresztülvihetetlen a városnál? A pénztárszobában működő ellenőr az oldalnyilásokon a számfektők által elhelyezett és számfektett adókönyvecskéket összedesheti egyenként, vagy tömege en anélkül, hogy az adófizető közönség mulattatására ugrálni kellene, ép úgy, mint a hogy tudtommal a bank vagy királyi adóhivatali ellenőrök sem ugrálnak.

Az a rémités pedig, hogy a közönség a javaslat elfogadása esetén, nem mint most, csak órákig, hanem napestig is fog a pénztáros, az ellenőr, meg a számfektők körül nyerendő helyért küzdeni, teljesen alaptalan, miről cikkiró is tudomással bírna, ha nemcsak a hibákat keresi, hanem az egész javaslatot elolvassa, mert akkor ő is megtalálta volna a tervezetnek ama jó oldalát, melyet nem keresett; nevezetesen azt, hogy a négyről háromra apasztandó adókerületek mindegyikének lesz egy olyan közege, ki első sorban a befizetések számfektésére lesz hivatva és kit munka torlódás esetén a kerület többi közege támogatni köteles.

A helyiségnek megfelelő átalakítási költségei nem kerülnek ezrekbe, csak százakba, ezen egyszersmindenkorra felmerülő költség pedig busásan megtérül azon állandó jövedelemben, mit a javaslat az adópénzeknek fél óról fél óra takarékpénztárban való elhelyezéséből nyerendő 2 és fél, 3 százalékos betéti kamattal fejében kilátásba helyez. De még busásabban megtérül azon megnyugvásban, mit az emberileg tökéletes, előzetes és utólagos (és nem a kezelők becsületességére alapított bizalom) ellenőrzés nyújt.

Ami a számvitel szemére vetett azon tényről illeti, hogy csak hosszas zárlatozás után tudja megállapítani azt, hogy mi a pénztár-készlet? erre nézve sajnálattal be kell ismerni, hogy biz ez így nem jól van, és hogy a mai szervezet mellett, meg a számviteli és pénztári helyiségek egymás-

tóli széttagoltsága mellett ma másképp nem lehet. Egy számvitelnek nem a pénztár által elébe tett (könnyen meg is hamisítható) pénztári naplóból kell megállapítani azt, hogy mi van a pénztárban, hanem saját feljegyzéseiből azt, hogy mi nek kell lenni a pénztárban? Ezen óhaj rendszerváltozással, a pénztár decentralizálásával és munka redukcióval megvalósulhat az által, ha a városi közpénztár ép úgy, mint az adópénztár, a be- és kiutalványozásra jogosított számviteli közegek helyiségei közzé fog ékelteni és ez által lehetővé tétetik, hogy a kiadott utalványok feljegyeztetvén (ez ma nem történik) biztosan a pénztárba jussanak.

A számvetőség munkája és felelőssége nem emelkedni, de csökkenni fog az adókezelés elkülönítése által, mert a javaslat szerint az adó számvitelét és a pénzkezelés felelősségét az adóügyi osztály viszi.

Az adópénztári ellenőrnek a számvizsgáló által való helyettesítéséről a tervezetben gondoskodva lévén, az adópénztári ellenőr egy szolgálattal mindig teljesítheti a pénzszállításokat is, így ezen szolgáltat elvégzésére nem kellene egy jól dotált pénztári tisztet alkalmazni, ha a pénztárban különben sem kellene egy pénztári segéd inkább a scripturális munkák ellátására.

(—s.—t.) bűnül róvja fel a tervezetnek, ami abban nincs is, nevezetesen, hogy az adóügyi tanácsnok távollétében az alszámvevő elnököi a pénzügyi bizottságban, hol a főszámvevő csak mint tag vesz részt.

Nem úgy van uram. Az alszámvevő, mint mindig, feltétlenül számszaki közeg csak, az adóügyi tanácsnokot az adóügyvitelben, de nem a pénzügyi tanácsnokot a bizottságokban helyettesíti, mint ma is.

Az illeték és idegen adóügyi számtiszt irodafőnöki minősége sem az adószámvitelére, sem a pénztárkezelésre nem vonatkozik, hanem szorítkozik egyedül az adóügyi iktató, kiadó és levéltári teendőik

Már a derengés felé gróf Nádasdy né termelben jött össze gyakran a mágnás fiatalság és pompás gyermekbálakat rendezett ur — ma koronaherceg — utcai lakásán Szekrényesy József.

Az ötvenes években Albrecht főherceg is rendezett egy-két gyermekbált Budán, de azon inkább az akkori rendszer hivatalnokainak, főtiszteknek gyermekei táncoltak, semmint a magyar nemes ur rend ifju sarjadékai.

Degenfeld Imre gróf gyermekbáljai is nagyon kedvesek voltak akkor, melyekre a két legifjabb grófnő, Emma és Berta hívják meg apró pajtásaikat.

Gróf Batthyány Arthurné egy alkalommal olyan gyermekbált adott, amelyen a résztvevők mind jelmezbe, még pedig virágoknak öltöztek fel.

A hatvanas években sarkantus csizmában, pártásan táncoltak a magyar gyermekek. Bóka Jani, a híres táncmester, mint rendező szerepelt mindenütt s újra divatba jött a verbungos, a kopogós, meg a körmagyar, az akkori gyermekbálak piéce de resistance-a.

Később még a hetvenes évek elején is divott ez a szép, lelkes tánc, de mindinkább lanyhábban járták s már az én gyermekkoromban, a hetvenes évek derekán már csak a serdültebbek, akik még jól tudták, járták elatillásan, sarkantus pengetve Róka, vagy Perei, akkori jeles táncmesterek vezetése alatt.

Ez időtájt híresek voltak báró Podmanický Lászlóné — Sréter Malvin gyermekbáljai. Akár csak a nagy bálók, estélyes alkalmával, olyan diszes volt itt minden. Aranka és Horác, a ház gyermekei, apró társalkat elhalmozták szíves-séggel, s a szülők is igazi magyaros vendég-

szeretettel látták az apró vendégsereget. Már atilla nem igen divatozott akkor, rövid fekete nadrágot, selyem harisnyát, kivágot lakkeipőt viseltek a leendő gavallérok. Beauval, az öreg francia táncmester rendezte a négyeseket, szünóra alatt pedig Béla szakács remekbe készített süteményeit hordta föl Márton inas, aki még apró bonboniérek, cukornippek is osztott ki a bálazóknak. Apró skatulyákban a szivarok se hiányoztak — persze csokoládéból, amit aztán vigan szopogattak a táncos urfiak.

Mikor a királyi pár olyan sok időt töltött nálunk, a budai királyi várakban Mária Valéria főhercegnő szórakoztatására is rendeztek gyermekbált.

Ezen részt vett a magyar arisztokrácia, a muzsikát meg a jó öreg Rác Pali szolgáltatatta s gyakran került a sor az akkor divatos „ritka árpa, ritka buza, ritka rozs” csárdásra. A táncokat báró Révay Simon rendezte és lakosztályából rendszeren eljött a királyné is, megnézni, hogy mulat az ő kis magyar lánya.

De Gerandoné Teleki Emma grófnő rendezett kedves gyermekbálakat, mikor két unokahuga két igen szép Teleki grófnő volt nála Pesten és híresek voltak Lónyay Gáborné gyermekbáljai, amikor Sas-utcai lakásán összegyűjtötte unokáit s ezeknek rokonait, kis barátait. Ezen a bálokon rendszeren nagy szerepet vitt Lónyay Elemér, a volt özvegy trónörökösne mostani férje.

Három a tánc járta a magyar gyermekek-nél mindig, járja talán most is. Mert hiszen vigadnak, táncolnak most is a jövő reményel és muzsika szól a farsang vig, bohókás évadján.

felügyeletére és a könyvtár, nyomtatvány és papírraktár gondozására. Különben állása épp olyan minősítést feltételez, mint a pénztár kezelőké.

A pénztári feleslegekről a javaslat „E” cím alatt a harmadik bekezdésben intézkedik, de nem intézkedik a postai kezelésről, mert mint a „D” cím harmadik pontjából látható, postai kezelése egyáltalán nincs.

Az a titó intézkedés pedig, mely szerint az ellenőrnek, ha más dolga nincs, ne volna szabad adóügyi szolgáltatást teljesíteni, ha a szükség azt kívánja; sehol megírva nincs.

Hogy pedig a folyton az adókerületi tisztek között, azok helyiségeiben foglalkozó számvizsgáló a hivatalfőnök megbízásából jobban ellenőrizheti-e a hivatalos órák betartását, mint az azoktól távolabb levő és más irányban elfoglalt hivatalfőnök, azt bizzuk az illetőkre. Így nem akarjuk az ellenőrök mikénti fokozatos előléptetésének fészegetésével a törvényhatóság azon autonóm jogát sem érinteni, mely szerint tisztviselőit érdemük szerint előléptetni, vagy megválasztani jogosítva van. Ezen kérdés nem hozható kapcsolatba az adóügykezelés rég óhajtott reformjával. Δ

Viharos jelenetek a képviselőházban.

(Andrássy Gyula gróf beszéde.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, február 5.

A mai nap eseménye: Andrássy Gyula gróf beszéde, a melyet az egész Ház érdeklődéssel hallgatott meg és a mely egyes részeiben kétszer is vihart keltett. Fejtegetéseinek eleje majdnem köztetszéssel találkozott, csak akkor támadt éles vihar, mikor Andrássy a hadsereg vezény-nyelvéről szólott.

Egyik kijelentése affért is keltett közte és Rátkay között, de ezt a szünet alatt békésen elintézték.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Lukács László, Széchenyi Gyula báró és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök az ülést fél tizenegy órakor megnyitja.

(Az ufojucutalék.)

Trubinyi János szerint a hadügyi kormány nem törődik a nép terheivel. A nép pedig tönkre megy a súlyos adók miatt. A felvidéki tót népről szólva, tiltakozik a pánszlávizmus vádjá ellen. Az a nép képes életét és utolsó fillérét feláldozni a hazáért. Felhossa, hogy a szüleit eltartó és gazdaságot vezető fiugyermekeknek a katonaságtól való felmentése mily nehézségekbe kerül. Utal egy példára.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Nevetséges ilyen dolgot itt felhozni.

Beöthy Akos: Nem nevetséges!

Fejérváry miniszter: Jöjjön hozzám és mondja el nekem, én, ha igazságos, orvosolom, de idehozni nevetséges!

Trubinyi: Ide tartozik.

Fejérváry: Dehogy tartozik ide minden apró-cseprő doig! (Zaj).

Elnök kéri a Házat, ne zavarják a szónokot.

Trubinyi határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a tényleges szolgáltatásban levő katonákat az aratás és cséplés idején hat hétre szabadságolják és a fegyvergyakorlatok gazdasági kárait teljesen térítsék meg.

Ezután még a katonák vallási meggyőződéséről beszél. Tiltakozik az ellen, hogy nem keresztények a katolikus legénységet a templomba vezessék. Ha a király és haza iránti hűségre

intik a katonákat, akkor neveljék bele a vallásos érzületet is.

Fejérvári: Az az önök uolga, a papoké! Trubinyi nem fogadja el a javaslatot.

(Andrássy gróf beszéde.)

Andrássy Gyula gróf: A jelen javaslatot különböző okokból támadták meg. A többek között a nagyhatalmi állás miatt is, a melyért nem érdemes áldozni. Beöthy azt kérdezte, hogy mekkora hadsereg kell egy nagyhatalmi álláshoz. Ez épen olyan kérdés, mint az, hogy mekkora agyvelő kell ahhoz, hogy valaki okos ember legyen.

Azt mondta B öthy, hogy a nagyhatalmi állás dinasztikus politika. Ez ma már nem áll, mert minden dinasztának az az érdeke, hogy népének jólétét, érdekeit előmozdítsa. És a mikor ezért a dinasztia áldozatokat is hozott, a midőn lemondott a Német- és Olaszországban való hegemoniájáról, akkor nem szabad és nem helyes dinasztikus politikáról beszélni. A nagyhatalmi állásnak mi haszna van? kérdik sokan. Előbb is az a haszna, hogy döntő befolyást gyakorol, hogy véleményére adnak, azt meghallgatják és ez a népek érdeke. Hallgatnak pedig azért rá, mert offenzívára képes hadserege van. És az a haszna is megvan, hogy szövetségét keresik és ezért és ezzel erejét növelik.

Nem lehet a mai helyzetet a 68-iki helyzettel összehasonlítani, mint azt Beöthy tette. Azóta kelt életre a francia revanszme és a hatalmak véderejének növelése. És nem nagy vívmány e az is, hogy ellenségeink szövetségeink lettek? Miért lettek, mert erőnket becsülik. Ha szövetségeseink érdekei eltérnek egymástól és ezért tőlünk elszakadnak, kapunk más szövetséget, de ha azért válnak el tőlünk, mert gyengék vagyunk, kaphatunk-e más szövetséget? Nem! A nagyhatalmi állás tette lehetővé, hogy dolgozhattunk, kulturát ápolhattunk és ez szerzett szövetségeseket.

(Háborút várhatunk)

Beöthy azt mondta, hogy a keleti kérdésben nem hisz. Helytelen ez, hiszen lenn a Balkánon folytonos az érdekellentét és mindennap háborút várhatunk. (Mozgás.) Igaz, hogy Oroszországgal jó viszonyban vagyunk, de ott olyan aspirációk vannak, a melyek ellentétben vannak létérdekeinkkel. Hogy mi nem akarunk hódítani, az igaz, de vajjon senki sem vágyik a mi területünkre? Vajjon nem lehet veszélyben a mi integritásunk?

Kifogásolták a hegyi útegeket is. Beöthy folytat csak Tirolra gondol, Erdélyre és a Kárpátokra nem, holott ott erős védelmi eszközökre van szükségünk.

Ezután a hadsereg szervezetéről szól. Azt állítja, hogy igenis van magyar hadsereg, de ez kiegészítő része az egész hadseregnek. A mikor az 1867. XII. t. cikket meghozták, akkor egyelőre lemondunk a külön hadseregről. (Ellentmondás balról.) A belsejéről és a vezényszó pedig a felségjoghoz tartozik. (Zaj és ellentmondások.)

(Zajos jelenetek.)

Kubinyi: Hallgassák meg a szónokot!

Kubik Béla: Maguk ne kiabáljanak!

Zboray Miklós: Mi inkább hallgatjuk!

Andrássy Gyula: 1868-ig taxative volt felsorolva, mily esetekben hivatalos a magyar nyelv. (Oriási zaj.)

Ugron Gábor: Visszaélés volt!

Andrássy: Nem volt! A hadsereg nem volt kiterjesztve a magyar nyelv érvényére.

Rátkay: Kicsinyli, a magyar nyelvet. Szégyelje magát!

Felkiáltások: Ez nem hazafias beszéd! Ez miniszteri beszéd!

Andrássy: A ki hazafiságomban kételkedik, azt megvetem.

A törvényt meg kell tartani! A király nem akarta, hogy a hadsereg nyelve Babeltoronyféle zürzavar legyen.

Ugron Gábor: 600.000 katona nyelve magyar! (Oriási zaj.)

Felkiáltások: Szégyen! Gyalázat!

— Magyar ember nem hallgathatja!

— Ilyet Fejérvári se mond! (Folytonos nagy zaj.)

(Hazafiság és hazaszeretet.)

Elnök csendet kér.

Mezőssy: Az apja másként beszélt!

Andrássy: Az ország legnagyobb érdeke az, hogy megvédve legyen! Azt azonban elismeri, hogy a hadseregben nemzeti érzésnek kell ienni. A magyar nemzeti érzés azonban benne van a magyar katonában. A magyar hazafiság mindig legnagyobb erénye volt a magyarnak. Tagadja, hogy ezt a hazafiságot kiölni akarják a hadseregben. A légtöbb hadur a magyar király! (Ellentmondás, zaj.) A király pedig mindig mondja, hogy szereti a hü magyar nemzetet!

Lengyel Zoltán: Kevesebb szeretetet, több jogot.

Elnök Lengyelt rendreutasítja.

(Az obstrukció ellen.)

Andrássy: A királyszeretet összeforr a hazafisággal. A közös hadsereg együtt harcolhat, de közös hazaszeretet nem lesz soha! Ohajtja azonban, hogy a magyar ezredekben csak magyar tisztikar legyen, mert ez emeli az együttérzést.

Végül még arra kéri az ellenzéket, ne éljen vissza a házszabályokkal. (Oriási zaj.) Beszélhetnek, ehhez joguk van, de amikor alkotmányértékről szó nincs, akkor nem szabad meggátolni a határozatot, mert ez volna a visszaélés. (Nagy zaj.) A javaslatot elfogadja. (Hoch kiáltások balról.)

Rakovszky személyes kérdésben tiltakozik az ellen, hogy ő az obstrukciót visszaélésnek mondta volna.

Okolicsányi a javaslat ellen beszél. A hármasszóvetséget rossznak tartja, mert a fegyverkezés a népet tönkreteszi.

A vitát holnap folytatják.

A Dreyfus-ügy fölújítása.

(Törvénytörések a rennesi tárgyalásban. — A német császár hamisított levelei. — Gallifet és a nacionalisták. — A titkos okmányok. — A lapok magatartása.)

Arad, február 5

A Dreyfus-ügynek csak nem akar vége szakadni. Egy időre el-elcsöndesül, de azután ismét újabb hullámokat ver és újabb harcba állítja az ellenkező meggyőződésűeket.

Ime, most újból felfakad Franciaország anynyi bajának a kúfjeje. A parlamenti többség négy csoportjának a vezetői tegnap este tanácskozást tartottak, amelyen **Jaures** és **Pressensé** kifejtették, hogy szándékuk a **Dreyfus ügyet** a legközelebbi alkalommal újból napirendre hozni. Ők ketten oly anyagot terjesztettek a tanácskozó képviselők elé, mely szerint a Dreyfus ügy törvényhozási fölújítása az igazságosság kikerülhetetlen parancsa. **Jaures** aktaszerűleg igazolta, hogy a rennesi tárgyaláson **súlyos törvénytörések** történtek. Ep úgy, mint az 1894-iki ítékezés alkalmával, most is **titkos okmányokat** terjesztettek a bírák elé, amelyekről sem a vádlottnak, sem védőjének nem volt tudomása. Ezek a titkos okmányok a **német császár hamisított levelei voltak**. **Mercier** tábornok a hamisítványok fotografáit a katonai bírák elé juttatta és ez az eljárás föltétlenül szükségessé teszi a pör újabb revízióját.

Jaures azt hiszi, hogy ezeknek a **Gallifet** tábornok hadügyministersége alatt elkövetett törvénytelenéseknek a felderítéséért az a parlamenti vita lesz a legjobb alkalom, mely **Syveton** nacionalista képviselő megválasztása tárgyában fog megindulni. E vita alatt ugyanis a nacionalisták be fogják mutatni **Gallifet** tábornok egy levelét, melyet **Gallifet** az akkori miniszterelnöknek: **Waldeck-Rousseau**-nak írt és amelyet most maga a tábornok bocsátott **Judet** nacionalista publicista rendelkezésére. Ez a levél a rennesi ítéletmondás előestéjén, szeptember 8-án kelt és **Gallifet** arra szólítja fel benne **Waldeck-Rousseaut**, hogy föltétlenül vesse magát alá az ítéletnek, mert ellenesetben azt fogja tapasztalni, hogy az egyik oldalon áll a hadsereg és az ország, a másik oldalon pedig a

miniszterium, a **dreyfusisták** serege és a külföld.

„**Gallifet** tábornok levelének ez a frázisa” — írja **Géreau Richard** a „*Petite République*”-ben — „igazolja az új **Dreyfus** campagne-t. Kezdjük meg tehát ezt a pört, de kezdjük meg teljes napfényben. Ezuttal ne legyenek titkos okmányok. Véget kell vetni ennek az ügynek egyszer s mindenkorra. Az 1849-iki és az 1899-iki bűn cinkosai, akik nem ismernek lelkiismeretfurdalást, de félnek a felfedeztetéstől, egyremásra denunciólják azokat, akiknek boszuló örökösétől félnek. Tovább is hallgatni már gyávaság volna és mint azelőtt, úgy most is csak arra szolgálna, hogy a becsületes emberek lelkiét terhelje.

A nacionalista lapok egyelőre még nagyon rezervált magatartást tanúsítanak a **Dreyfus-pör** küszöbön levő felújításának ügyében. A **Gaulois**, a **Figaro**, az **Intransigeant** és az **Echo de Paris** egyelőre hallgatnak **Jaures** tervbe vett akciója felől. Mindezek a lapok zavarban vannak a várható leleplezések miatt. A **Libre Parole** azonban már hozzászól a dologhoz és azt írja, hogy a bemutatandó okmányok a német vezérkar nyilatkozatai, melyekben kijelentik, hogy **Dreyfus** ártatlan és egy más valaki az áruló. Ez azonban nem igaz. Az okmány nem **Berlinből** származik, hanem **Franciaországban** gyártották. Egyelőre nem lehet többet mondani; de **Jaures** kijelentette, hogy a **Libre Parole** a legközelebb bőségesen fel fogja világosítani.

A katonai javaslatok.

(Az osztrák véderő-bizottság ülése.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, február 5.

Bécsből táviratozzák lapunknak, hogy a képviselőház véderő-bizottsága ma folytatta a véderő-törvényjavaslat tárgyalását. A tárgyalást hir szerint bizalmas természetűnek nyilvánították. **Welsersheim** landwehr-miniszter megnyugtatta a bizottság tagjait, hogy rendkívüli intézkedésekre nincs szükség. Együttal megcáfolta a legutóbb elterjedt mozgósítási híreket.

A mi a katonai javaslatokat illeti, az osztrák ellenzék kívánalmait két kategóriába sorozta. Az elsőbe azok a követelések tartoznak, melyek a mostani törvények keretén belül teljesíthetők, míg a másodikba tartozók csak törvény-reviziók árán valósíthatók meg.

Az első csoportban a következő követeléseket sorolják fel:

A fegyvergyakorlatok megkönnyítése. Ez a mezőgazdasági munkásoknak aratás idején fegyvergyakorlatra való behívása ellen irányul, kiköti, hogy vagyontalan tartalékosok utiköltését meg kell téríteni, a családjaikat a fegyvergyakorlat ideje alatt, ha erre rászorulnak, az állam támogassa.

A többi pont:

az elavult büntetések megszüntetése;
a hadsereg szükséglettel 40 százalékát közvetlenül a termelőktől szerezzék be;
ankét hivassék egybe a katonai szállítások ügyének rendezésére;

a katonaszökevényeknek, ha a törvény életbeléptetése után egy éven belül hazatérnek, büntetlenséget biztosítsanak.

A második kategóriába tartozó követelések:

a kétéves szolgálat behozatala;

a póttartalékba való jutást ne a sorshuzás döntse el, hanem a parasztbirtokosok fiai, a birtokra és annak jövedelmére való tekintet nélkül, akár családfenntartó, akár nem, épp így

az iparosok fiait általában minden család legidősebb fiúgyermeké, ha a családot fenntartja, föltétlenül a póttartalékba kerüljön;

a hadmentességi adót progresszív adóvá fejlesztesék s az 55 millió koronát kitevő hadmentességi adóalap 2,200,000 korona évi jövedelmének legalább negyedrésze a fegyvergyakorlatra berendelt szegénysorsu tartalékosok családjának segítségére fordíttassék.

Az utolsó pontok: a katonai büntetőtörvény és bűnvádi eljárás sürgős reformja;

az elfogatás és beszállás ügyének méltányos, törvényes rendezése;

s az erődítmények területét illető tulszigoru szabályok módosítása.

Az osztrák ellenzéki pártok elhatározták, hogy ezeknek a követeléseknek az egész terjedelmükben való teljesítése nélkül a véderőjavaslat törvénynyé válását minden erejükből megakadályozzák.

TÁVIRATOK.

A venezuelai kérdés.

London, február 5. Long miniszter, az önkormányzati ügyek hivatalának elnöke Cardiffban beszédet mondott, a melyben tiltakozott az ellen, hogy az angol kormány a venezuelai kérdésben elhamarkodottan járt el. Tagadja, hogy a kormány jogosulatlan követeléseket támasztott, a melyek az országot szerencsétlen helyzetbe sodorták és kijelenti, hogy a kormánynak egyetlen kívánsága az, hogy a károsult angol állampolgárok elégtételt kapjanak.

A németalföldi sztrájk.

Amsterdam, február 5. A községtanács tegnapi ülésén a polgármester kijelentette, hogy a hatóság foglalkozni akar ugyan a község szolgálatában álló munkások követeléseivel, de ez idő szerint lehetetlen az előterjesztett indítványokról tanácskozni, a melyek szerint a munkás-szervezetek értesítendő, hogy a tanács a munkások követeléseit, mielőtt csak lehetséges lesz, fontolóra fogja venni, és lehetetlen kifejezni azt a reményt, hogy az ultimátumot vissza fogják venni, mert a kitűzött határidő nagyon rövid. Az indítványtevők erre visszavonták ezeket az indítványokat és helyettük más indítványokat nyújtottak be, a melyekben a községtanács kijelenti, hogy bizik a békéltető bíróságoknak a munkás-szabályzatra vonatkozólag tett kijelentésében.

A Széchenyi-gőzmalom mérlege.

(Viszontválasz.)

Arad, február 5.

A „Széchenyi-gőzmalom igazgatósága” tegnapi cikkemre egy hosszú pamflettel válaszol. Tárgyilagosság helyett személyeskedésben bővelkedik a rettenetes hosszú lére eresztett „szecessiós kommuniké.” Egy malomtól, melynek 105 ezer koronás nyeresége és 2871 koronás „tisztviselők végkielégítésére szolgáló tartalék-alap”-ja van, mindenki nyugodt és higgadt választ várt volna, nem pedig holmi csipkedő gunyolódást. De azért kellemes meglepetés? A malom viccel, bohóckodik, szórja a bókákat „nagy műveltség”-ről, „szellemesség”-ről, „tapintat”-ról stb. Így már szeretem. A malomnak ugyan nincs komolysága, de van humora. Már így azután lehet egymással beszélni.

Azt mondja a malom t. igazgatósága, hogy 105 ezer korona nyeresége van, ami az alap-tőke 18-75%-ának felel meg. Ez igaz. De vajon az egész igazságot mondják-e ezzel? Nem. A malom igazgatósága megfélemedezett az ötszázharmincegyezer korona tartalék-alapról. És megfélemedezett arról is, hogy a malmot annak idején félig ingyen kapta. Ez alaposan változtat a dolgon.

Látszik, hogy önök nem „számművészek.”

Ha azok volnának, e tételek ugyancsak eszükbe jutottak volna. És most számoljanak újból és állapítsák meg, hogy mennyire száll alá a 18-75 százalék. Csak arra az egyre kérem: ne számoljanak be valami rossz viccel, avagy személyeskedéssel.

Es még valamire kérem önöket. Ne forgasák ki az én kérdéseimet, úgy mint az önöknek alkalmas és ezekre az elferdített kérdésekre ne adjanak olyan válaszokat, melyeknek az általam feltett kérdésekhez semmi közük. Én azt kérdeztem: „mondják meg a modern gépjelődés decenniuma után, többet ér-e a malom, mint tíz vagy husz év előtt.” Ez egész más, mint amit önök mondanak: „Cikkiró felveti a kérdést, miért szerepelnek telkeink, épületeink stb. múlt évi mérlegünkben 788 ezer korona értékben, holott tíz évvel ezelőtt azok értékében csak 640,000 korona volt kitüntetve.” Hát hol és mikor vetettem én fel ezt a kérdést? „Önök azt írják továbbá: „Becsületes gondolkodásával nem juthatott volna azon helyzetbe, hogy bennünket meggyanusítson, mintha időközben önkényesen felémeltük volna az ingatlanok és tartozékainak értékét.” Milyen fantázia! Hol és mikor jutottam én ebbe a helyzetbe, hol és mikor mondtam én ezt? Hisz önök önmagukkal polemizálnak, önmagukkal viselnek képzeletben háborút és megint csak fantáziájukban nyernek csatát. Önöknek egy feleletre van szükségük, tehát feltesznek egy kérdést. Nagyon helyes; csak hogy mi közöm van nekem hozzá. Daudet Delobelleje jut eszembe, ki a kis Szidonie szalonjában szavalni szeretne, de miután erre senki sem kéri fel, azzal provokálja a társaság közfigyelmét, hogy hadonázni kezd és elkiáltja magát: kérem, ne kényszerítsenek, nem tudnék szavalni, rossz napom van. Ez utolsó szó ugyan a malomra nem illik, mert épp ellenkezőleg: jó napja van, telve ötletekkel.

De miután nem tehetem fel „becsületesen”, hogy a malom igazgatósága ferdíteni akar, hát megmondom, hogy mint kell-e mondatot: „Mondják meg: a modern gépjelődés decenniuma után, többet ér-e a malom most, mint tíz vagy husz évvel ezelőtt” olvasni. Nem azt kell tekintetbe venni, hogy mit építettek be a malomba és mit javítottak rajta, hanem, van-e berendezése a technikai haladásra való tekintettel olyan, mint volt husz évvel ezelőtt, felveheti-e ez a mostani műszaki berendezés a versenyt a többi malmok berendezésével? Nem maradtak-e mögötte a többi versenyvállalatnak, tudnak-e oly olcsón és intenzíve dolgozni, mint azok? Beruházhatnak egy gyárba milliókat, az nem éri meg, ha más gyárak produktívabbak és olcsóbban kezelhetők. Vagy más szóval: egy modern kis gép többet ér, mint egy régi gép, mely tízennyhába került még csak néhány év előtt. Mindez jóhiszeműleg volt mondva, és a jóhiszeműség legkevésbé sem érdekelte meg, hogy rosszhiszeműleg magyaráztassék.

Es most tereljük vissza a kérdéseket a maguk eredeti voltukra és ne beszéljünk arról, a mit nem mondtam, hanem igenis arról, a mit érintettem.

Ismétlem: nem tartom helyesnek, hogy a kiadások levonása után fennmaradó többletből vesznek jutalékot, mert a míg a megfelelő leírások gépekből és berendezésekből nem történtek, addig az az összeg nem nyereség. Ismétlem, hogy az „Értékcsökkenés” nem haszon, hanem kiadás illetve veszteség. Ellenben szívesen vonom vissza a „táplálkozni” szót, főleg ha egy erre a dologra alkalmasabb más ígét adnak rendelkezésemre. Nem szívesen látom, ha érzékenykednek. Maradjanak meg a humornál.

Azt azonban már nem vonom vissza, hogy a finánc humanusabb, mint a t. igazgatóság. Önök talán érzékenyebbek, de a finánc humanusabb. Mert a finánc, ki valamivel távolabb áll a malomtól, nem adóztat meg akkora összeget, mint a mily után önök jutalékot huznak.

A mit a t. igazgatóság a „hivatalnokok végkielégítésére szolgáló tartalék-alap”-ról és az „igazán humanus intézmény”-ről mond: az merő naivitás. Hogy az önök által előadott alapon és módon, „a hivatalnokokról mindenképen gondoskodva van” az fantázia. Hát csakugyan azt hiszik, hogy ha „a tíz évet betöltött tisztviselő vagy családja elbocsátás, munkaképtelenség vagy halál esetén évi fizetésének 50%-át, azontul

minden év után 2¹/₂%-át kapja végkielégítésül” ezzel egy igazán humanus intézményt létesítettek. Igen, ha úgy mint másutt, ennyi évi nyugdíja, nem pedig végkielégítés egyszersmindenkorra volna biztosítva, akkor lehetne beszélni gondoskodásról. A mit önök „egy igazán humanus intézmény”-nek neveznek, az semmi vagy csak kevéssel több. En mondom, az önök pamfletje által kigunyolt és érzékenyen megbántott „filantrop”.

Dicséretet érdemel az igazgatóság azon szíves előzékenysége, hogy nem vitatja el a részvényes jogát, hogy a közgyűlés forumán kívül a nyilvánosság előtt is elbírálhassa a malom ügyeit. Ebben talán egy kis elismerés is rejlik. Elismerés a sajtó útján megnyilatkozó részvényes iránt, kinek folytonos felszólalása folytán a tartalék-alap erősebb dotációjáról és a malomberendezés átalakításáról, az új kazánokról gondoskodtak. Ne tessenek az elismerést visszavonni vagy kigunyolni; nagyon rosszul esnek.

Pompásan vágja ki magát a t. igazgatóság az irányban, hogy a mérleget nem írja alá. Hát kérem alázatosan, ez szerénységből történik? Azt mondják, hogy „felesleges reklamnak tartjuk, hogy nevünk a lapban közzétett nyomtatványon diszelegjen.” Mennyi szellem, mily „műveltség” és „tapintat”! Hát egy kis malicia is van benne a részvénytársaságok többi igazgatói iránt, kik elkövetik azt a reklámot, hogy nevüket a lapban közzétett nyomtatványon diszelegtetik. „Társaságunk reklámja szolid ügykezelésében és gyártmánya finomságában rejlik”. Ne no: talán más társulatoké is, kiknek igazgatói aláírják a mérleget. Szent isten, mit lehetne e mondattal és mondatból csinálni, ha nem is hasonló fegyverekkel küzdenék mint a malom igazgatósága, mely a kérdéseimet oly alaposan kiforgatta. Tudom én azt, hogy nem akartak rosszat mondani.

Ismerik-e a példabeszédet: aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul. Kérem szeretettel: ne irjanak. Vagy ha irnak, úgy tegyék ezt a malomhoz illő komolysággal és nyugodtsággal. A viccelés és gunyolás nem áll jól maguknak: nevetésgessé teheti a malmot.

Egy részvényes.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Halálos csönd, dráma. Márkus Emília vendégfelleléptével. (Bérletszünet.)

Szombat: Monna Vanna, dráma. Márkus Emília vendégfelleléptével. (Bérletszünet.)

Vasárnap: Délután: A boszorkányvár, operetta. Este: A szultán, operetta. (Páros bérlet.)

Kaméliás hölgy.

— Márkus Emília vendégjátéka. —

Aki megakarja fürdetni a lelkét a művészetben, aki pár óra alatt az élet minden érzését érezni akarja, nézze meg Márkus Emiliát. Nincs az az érzélem, mit ő tolmácsolni ne tudna, nincs az a szív, melyet meg ne indítana. Menjenek el hozzá a többi színésznők tudását csodálni, s merítsenek annak kiapadhatatlan forrásából. Figyeljék meg, mily gazdag az arcjátéka változatokban, mily bámulatra méltó a nyugalma és mérséklete. Hogy átérzi egész szerepét, hogy zokog szíve legmélyéből és milyen igazán beteg a Gauthier Margit végjeletében! Az ilyen művészet ellenállhatatlan s annyira magával ragad, hogy a zsufolt ház közönsége egy emberként lelkesedett s minden felvonás után percekig zugott a taps.

Ternyei (Armand) összes ambícióját abba helyezte hogy Márkusnak méltó partnere legyen. Ki kell emelnünk mai mérsékletét, mely nem engedte, hogy heve elragadja. Szerepének minden részletét helyesen kidolgozta. Öszinte játékaival méltán rászolgált az elismerésre. Természetes és élethű volt Csiky mint Armand atyja, valamint jók voltak apró szerepeikben Sarkady, B. Szabó és Marházy. A kraváti-mániában szenvedő Gózon kellemetlen hatást gyakorolt bábszerű mozdulataival. F. J.

* **Lohengrin zenekari próbája.** Orbán Arpád, színházunk nagylehetségű karmestere ma tartotta *Lohengrin* első zenekari próbáját. A próba kitűnően sikerült, a zenekar derekasan megfelelt kötelességének, a mi arra enged következtetni, hogy a hírneves klasszikus operát komoly ambícióval készül bemutatni nemcsak az énekes személyzet, de a zenekar is.

* **A kis fészek.** Zilahy Gyula igazgató gyors egymás utánban adta elő a fővárosi színházak kedvelt műsordarabjait. A következő héten ismét újdonságot mutat be a társulat; a Vigaszínház nagy sikert aratott böhözata *A kis fészek* körül legközelebb színre.

* **A szultán.** A tegnapi előadott Szultán annyira tetszett a közönségnek, hogy az igazgató a hét vasárnapján estére ismét műsorra tűzte e fényes kiállítású operettet.

* **A Gimesi vadvirágot betiltották.** Furcsa históriáról ad hírt egyik közönségi lap. E szerint a leményi plébános megcselekedte azt a naiv tréfát, hogy a *Gimesi vadvirág* előadását, vallás és erkölcsiség szempontjából betiltotta. Az eset híre természetesen élénk megbotránkozást keltett. Senki sem tudja megmondani, hogy mi vallás- és erkölcsellenes van a jelzett darabban, de a legőbb okot a találgatásokra az adja, hogy mi jogon gyakorol cenzurát a főúsztelendő ur?

Fegyházra ítélt választók.

(Megtámadott képviselőjelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

A legutóbbi magyar-csékei képviselőválasztásnak érdekes epizódja foglalkoztatta ma a nagyváradi törvényszéket. A főtárgyalásnak, a melyen fellázított választópolgárokat vontak felelősségre, szomorú aktualitást ad a kerület képviselőjének, Fassie Tódornak a halála.

A magyar-csékei kerületben, ahol most hontogadják az új választás lobogóit, a nagy kampányban erősen fanatizáltak a 48-as párt kortesei a választó polgárokat. Egyes községekben valóságos föllázadt a nép, s erőszakos támadásokat intézett a szabadelvűpárt jelöltje, Fassie Tódor ellen, aki a kerületet járta.

A jelölt 1901. szeptember 29-én Markovics Károly szolgabíró társaságában Remetére hajtatott, hogy programbeszédet mondjon híveinek. A jegyzői lak előtt, ahol a képviselőjelölt megszállott, fenyegető tömeg csoportosult, s lázongva tüntetett Fassie Tódor ellen, akinek menekülésre kellett gondolnia. Amint kocsijára akart szállani, Lukács Péter remetesi gazda összeszorított ököllel rohant feléje s az inzultust Markovics Károly szolgabíró akadályozta meg. Az ittas tömegben át nagynehezen sikerült azután utat törniük, s lóhalálában hajtattak Kebedre, a honnan csendőrfedezettel kerültek a szomszéd Rossia községbe, hol a szabadelvű választók a programbeszédre vártak.

Beszédét azonban itt sem mondhatta el a jelölt, mert az ellenpárt felizgatott emberei közeporral kényszerítették a futásra. Menekülése közben egy csomó 48-as választó elé került, mely a kocsiját az út közepén felborította. A helyzet nagyon veszedelmes volt, s a jelöltnek oka volt az életét féltetni. Hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. Papp Demeter tanítónak köszönhető, aki a képviselőjelöltet tilos utakon járattatva ösvényeken keresztül éj idején az erdőbe vezette, ahol Fassie Tódor halálos rettenésben reggelig időzött. Csak nagy ügygyelbajjal tudott Belényesbe menekülni, ahol biztonságban érezhette magát.

A törvényszék magánosok ellen elkövetett erőszak büntette miatt helyezte vád alá a fanatizált tömeg vezetőit, Osváth Jakabot és 16 társát, s kiknek bűnpörét ma tárgyalta a törvényszék első büntető tanácsa Millye Gyula elnöklése alatt. A vádlottak részben beismerték, hogy a képviselőjelöltet terrorizálták és a beszéd elmondásában

megakadályozták, azonban azzal védekeztek, hogy nézői voltak csupán a hájszának. A tanuk mind terhelő vallomást tettek.

Gáthy Bálint kir. alügyész vádbeszéde és Tóth István védelme után este nyolc órakor hirdette ki ítéletét a törvényszék, mely Osváth Jakabot és Melica Miront két évi fegyházbüntetéssel, tíz vádlottat részben egy évi fegyházzal és 8 havi börtön büntetéssel sújtotta, négy vádlottat pedig fölmentett. Az elítéltek föllebbezték.

A New-York palotát fölgyújtották.

(A tűzvizsgálat adatai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 5.

A New-York palota leégése képezte ma is Budapesten a szenzációt. A gyönyörű épület a pusztulás után borzalmas képet mutat, a melynek állandóan ezrekre menő nézőközönsége van.

A tűzvizsgálatot ma délelőtt tartották meg s ebből az derült ki, hogy a tűz oka titokzatos és nem lehetetlen, hogy gyújtogatásból eredt. A leégett padlásokon ugyanis egy egész új kulcsot találtak, mely az ajtót nyitotta, s melynek létezéséről eddig a házfelügyelőnek tudomása nem volt. Azt sejtik, hogy ezzel az álkulccsal hatolt valaki a padlásra s véletlenül, vagy szándékosan okozta ott a veszedelmes pusztulást.

Ma délelőtt fél 11-ig még mindig dolgoztak a tűzoltók kézi fecskendőkkel s oltogatták a még izzó zsarátokokat. A délelőti folyamán a távirat igazgatóság emberei s a telefon hálózat mechanikusai is megjelentek, a kik megtették a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a leolvadt vezetékeket helyreállítsák. A palota előtti gyalogjárót a rendőrség elzárta, nehogy a még lehulló törmelék valakiben kárt tegyen.

Ma reggel 9 órakor tartotta meg a tűzvizsgálatot az e célra kiküldött nagy tűzvizsgáló bizottság. A bizottság tagjai voltak többek között: Gersits Lajos rendőrfelügyelő, Zelli Ferenc rendőrfogalmazó, Magyar K. VIII. ker. előjárósági ellenőr, Plauer Gyula kerületi ellenőr, Succi János műépítész, ki a New-York palotát építette, Janitsok tűzfelügyelő és Nessi Gyula VII. ker. kéményseprőmester.

A bizottság felment a padlásra, ahol a pusztulás borzalmas képe táult szemek elé. A hatalmas területen, melyet a palota padlása elfoglalt, elpusztult minden, épen semmi sem maradt, vas, fa, ingóság minden elpusztult a lángtengerben.

Azonnal feltűnt, hogy a Dohány-utca és Erzsébet körút sarkán lévő Szabadság-szobor, mely a new-yorki világhírű szobor hű utánzata, olyannyira megrongálódott, hogy minden percben attól lehet tartani, hogy leomlik. A szobor körül volt a tűz fészke, s a tűz azt teljesen tönkre tette. A bizottság intézkedett, hogy a szobrot még a mai nap folyamán lerombolják, nehogy a nagy magasságból lezuhanva, katasztrófát okozzon.

Ugyancsak elrendelte a bizottság, hogy még a mai nap folyamán lebontsák a palota összes kéményeit, szám szerint huszonhatot. A kéményeket a tűz szerte széjjel repesztette s minden percben összeomolhatnak. A padlás szélén tevő kerítést, mely nagyobbára kőből készült, ugyancsak még ma le kellett bontani.

A bizottság kihallgatta Fekete Jánost, a palota portását és Scherer Gézárt a gépészt, a ki a villamos berendezést s a liftet kezeli.

Ezek egybehangzóan azt vallották, hogy legutóljára a ház emeletén lakó Bacher hivatalnoknak Danczel Róza nevű cselédje Hennesz Sándorné mosónéval együtt volt fenn a mosókonyhában. Ez történt tegnap délután fél 5 órakor. A padlásán két mosókonyha van, az egyik az Erzsébet körút felé, a másik a Miksa-utca felé eső részen. A két nő az Erzsébet körúti részen levő mosókonyhában járt Kikallgatták nyomban Danczel Rózát és Hennesz Sándornét. Ezek azt vallották s tanukkal is igazolták, hogy sem gyertyával, sem lámpával nem jártak fenn és hogy semmit nem vettek észre.

A jelen volt kéményseprőmester igazolta, hogy január 30-án tisztogatta ki a kéményeket és semmi gyanusát nem észlelt.

A bizottság lépésről-lépésre ment az elpusztult padlásra s tanulmány tárgyává tett minden helyet. Egyszerre a bizottság elé topant egy Fülöp nevű tűzoltó, kezében egy jókora kulcsot tartott:

— Kérem, ezt a kulcsot találtam most egy egészen elégett gerenda alatt, ahogy a romokat takarítottam.

A kulcs kézzől-kézre járt. Ep volt egészen. Ha a tűz idején az is a padlásra lett volna, okvetlenül elolvadt, megrongálódott, vagy legalább rozsdás, piszkos lett volna. A kulcs azonban ép volt és ragyogó, tehát új. Nem régen készítették. Hamarosan megállapították, hogy a kulcs az Erzsébet körúti részen levő mosókonyha ajtajába illik. A kulcsot tehát az ajtó számára csinálták.

De ki csináltatta? A mosókonyhában csak két kulcs van s ezeket a házmester őrzi. A két kulcs még most is meg van. Valaki tehát egy harmadik kulcsot csináltatott, hogy a házmester tudtán s akaratán kívül is titokban szabad bejárása legyen a mosókonyhára. Minek kellett annak a valakinek ez a kulcs?

A rendőrség azt hiszi, hogy miután amugy is minden jel arra vall, hogy itt gyújtogatás történt, ez a kulcs összefüggésben van a bünténnyel. Bizonyos, hogy a kulcs tegnap, a tűz alatt nem volt a padlásra, hanem a tűz után került oda. Ki tette oda és miért éppen oda?

A tűzvizsgáló bizottság a talált kulcs irányában folytatja a vizsgálatot. Bejárták az összes lakásokat és ezen közben egyik lakótól azt a szenzációs hírt kapták, hogy ma hajnalban láttak egy cselédeányt a padlásra felosonni.

A bizottság ezzel Kanics házgondnok vezetésével a lakásvizsgálatokat ejtette meg. Csupán a negyedik emeleti Révész Samu-féle lakást találták veszedelmesnek, ahol a víz következtében a menyezeti vakolata hullani kezd. A lakók ezt a kilakoltatási intézkedést azonban be sem várva, már szállodába költöztek. A palotában levő kávéház főbejáratát a munkálatok alatt elzárják s mellék ajtót létesítenek.

Az eddigi becslés szerint a kár körülbelül a 300.000 koronát meghaladja. A kár azonban megtérül, mert az épület négy és fél millió korona erejéig biztosítva volt. Megbecsülhetetlen károkat okozott a tűz azokban a művészeti re-mekekben, amelyek a palota tetőzetén és párkányain elhelyezve voltak. Az Erzsébet körúti rész homlokzatán ugyanis oly művészi kivitelű kézirajzok voltak, melyek egyszerűen pótolhatatlanok. A palatető csehországi gyártmányokból állott és hosszú időbe fog kerülni, míg restaurálható lesz.

SPORT.

+ **Nimródok pihenése.** A puskaropogás megszűnt. Vége a körvadászatoknak s a szabadság napja tűzött le február elsején a mezők üldözőitjeire. Tapsifüles ur és Nyuszi asszony-

ság boldog megkönnyebbüléssel köszönti egymást a zöldülő vetésen. Bus emlékek üzik egymást csöpp agyvelőjükben jókedvűen öldöklő fegyveres emberokről, vészes sortűzekről, melyek egész nyulgenerációk pusztulását jelentették. Most mindennek vége s a szegény nyul is örök rettegés nélkül élhet családi örömeinek augusztus derekáig, amikor aztán újra kezdődik a tánc. A nimródok pedig pihenőre teszik vészt hozó puskájukat. Nem sokáig pihentetik, mert mire a jégvirágok végképp elillannak a fákról, beköszönt a vadászörömök hajnalhasadása: Reminiscere. Amire minden puskás ember tudja a kádenciát: „Keresni gyere!”

Az iskolaszék ülése.

(Az iskolaszék új tagjai. — A tanítónévtársaság elnökei. — Új óvoda. — Tulnépes iskola.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Aradváros iskolaszéke ma délután ülést tartott *Institóris* Kálmán polgármester elnöke alatt. Az ülés kiemelkedő része egy új községi óvodának építési ügye volt. Az óvodát Sága külvárosban fogják felállítani, s éppen ezért, mint az iskolaszékben hangsúlyozták, úgy nemzeti-ségi, mint közérkölcsei szempontból fontos annak létesítése. Az ülésnek, melyen még számos kisebb jelentőségű ügy került tárgyalásra, lefolyása a következő volt.

Millig József iskolafelügyelő jelentette, hogy *Tagányi* Istvánt és *Vizer* Lajost a törvényhatósági bizottság az iskolaszék tagjává választotta. A két új tag az ülésen letette az esküt.

Tudomásul vették, hogy a tanítók választásánál mint elnök *Robitsek* Ágoston és helyetteseként *Bing* Vilmos szerepelnek a közigazgatási bizottság részéről.

Több tandíj elengedési kérvény elutasítása után *Riegener-Janszky* Piroska tanítónőnek három havi szabadságot adtak egészségének helyreállítására. *Pataky* Sándor tanító ama kérelmét, hogy a mintarajziskolába való beiratkozás céljaira öt havi szabadságot kapjon, elutasították.

Az iskolafelügyelő jelentést tett a tandíjakról. A jelen év első felére ki volt vetve 19,785 kor. 75 fillér, befolyt 18,047 kor., hátralék maradt 1788 kor. 75 fillér. A befolyt összeg 987 kor. 02 fillérrel nagyobb, mint a tavalyi. A házi pénztárnál elő volt írva 1108 kor., melyből befolyt 1097 kor. A tandíj-alap álladéka 15.337 kor. 55 fillér.

Ezután került szóba az új óvoda ügye. Millig József iskolafelügyelő hangsúlyozta az új óvoda szükségességét. Mikor Ságában iskolát állítottak, már szó volt róla, hogy vagy itt, vagy pedig az Újtelepen ovolát kell létesíteni. Az óvoda költségei 20,000 koronát tennének ki, mely összeg a tandíjalapból volna fedezhető. Indítványozza, keressék meg a tanácsot, hogy az óvoda már szeptemberben megnyithassék.

Institóris Kálmán polgármester az Újtelepen nem tud az óvoda számára alkalmas helyet, míg Ságában igen. Nemzetiségi és közérkölcsei szempontból is kívánatos volna, hogy az óvodát itt állítsák fel.

A gáji iskolában, miután az első osztály tulnépes, még egy ideiglenes párhuzamos osztály létesítését határozta el az iskolaszék, s felhatalmazta a polgármestert, hogy az osztály vezetésére egy napidíjas tanítót alkalmazzon.

Institóris Kálmán polgármester elnöke alatt jelen voltak az ülésen: Millig József iskolafelügyelő, *Ábrai* Lajos, *Bing* Vilmos, *Bokor* Alajos, *Csécsei* Imre, *Frint* Lajos, *Fényes* Dezső, *Kristyóry* János, *Müle* Lajos dr., *Müller* Gyula, *Marschall* Lajos dr., *Posgay* Lajos dr., *Robitsek* Ágoston, *Rieger* Imre, *Simsy* István, *Szathmáry* János, *Szilágyi* György, *Steinhardt* Mór dr., *Tagányi* István, *Vizer* Lajos.

A makó-vásárhelyi vasut és a magyar vasgyárak.

(Az állami konkurrencia.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

A hazai vasgyáraknak régi sokat hangoztatott panasza, hogy ép az állam a melynek hivatása lenne az ő támogatásuk, erős konkurrenciát csinál nekik az állami vasgyárak által. Gyakran megesik, hogy különösen vasutépítésknél, és egyéb vasuti munkálatoknál az állami közegek valóságos nyomást gyakorolnak a vállalkozókra, hogy azok munkáikat az állami vasgyáraknál rendeljék meg. Ennek révén a nagy iparosok megkárosodnak az állam pedig nem látja hasznát, miután az állami vasgyárak legnagyobb részben deficittel dolgoznak.

Ilyen eset történt a makó-vásárhelyi nagyszentmiklósi vasut építésénél. Itt annyira sérelmes volt az eljárás, hogy a magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete szükségesnek tartotta, hogy ez ellenállást foglaljon. Erre nézve az egyesület a következő határozatot hozta:

„A kereskedelmi miniszter urnak a hódmezővásárhelyi-makó nagyszentmiklósi helyi érdekvédelmi bizottságától a törvényhozás elé terjesztett jelentésével bemutatott engedélyokirat 8. §-a szerint úgy a mozdonyok, mint a felépítményi anyagok és vashidak szállítása az állami gyáraknak lévén fenntartva, s ez szerint a magángyárak a szállításban való részvételből már eleve ki lévén zárva, az egyesület ezen erőszakos, a magániparra felelté sérelmes és az iparfejlesztési helyes irányzattal merőben ellenkező eljárás felett felháborodásának ad kifejezést s elhatározta, hogy átír a magyar gyáriparosok orsz. szövetségéhez, felkérve azt, hogy kereskedelmi és pénzügyminiszter uraknál erélyesen közben járjon, hogy ezen sérelmes kikötés az engedélyokiratokból a jövőben kihagyassék.

A gyáriparosok országos szövetsége legközelebb fog ezzel az ügyvel foglalkozni. A határozat eredményét annyival nagyobb érdeklődéssel várják a szakkörök, mert a makó-vásárhelyi vasut ügye nem áli magában, s a határozat jelentőségét növeli az, hogy ez ügyben erélyes állásfoglalás a kormány azon illojális preszsiója ellen, melylyel az állami vasművek gyártmányait favorizálja a magánvállalkozás érzékeny megkárosításával.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Február 7. A pankotai polgári jótékony négyelet táncvigalma (Fehér Kereszt). — Az aradi m. kir. posta-és távirda altisztek és szolgák táncvigalma (Kassavendég). — A radnai önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Fekete Sas). — Réczey piknik az athletikai klub helyiségében. — A piskii államvasuti tisztviselők kaszinójának táncestélye (Piskii indóház).

Február 8. A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség). — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncvigalma (Vass). — Az országos vöröskereszt-egyesület borossebesi fiókegyete táncvigalma (Kaszinó).

Február 12. A világosi vöröskereszt fiókegyelet táncvigalma (Mátyás király).

(=) Táncmulatság Pankotán. E hó 2-án szépen sikerült estély folyt le a pankotai Nádorszálló termeiben. A mulatságon, mely társasvacsorával volt egybekötve, a következő hölgyek jelentek meg.

Asszonyok: Abfall Ferencné, Arnold Józsefné, Albis Jánosné, Benkics Miklósné, Ernst Józsefné, Gyurkovits Ferencné, Hermle Antalné, Gálló Jánosné, Kaizer Péterné, Kocsy Andrásné, Kovacs Józsefné, Krasztel Mártonné, Liszt Istvánné, Nagy Sándorné, Reinmüller Karolyné, Stöcklein Jánosné, Schweitzer Zsigmondné, Schmidt Istvánné, Schmidt Antalné, Schock Antalné, Tuschek Mártonné, Weisenburger Urbánné.

Leányok: Schweitzer Jolán, Schmidt Margit, Iván Kornélia, Launer Annácska.

(=) Hangverseny Gyorokon. A gyoroki iparos olvasókör az aradi áll. tanítóképző intézet hallgatóinak közreműködésével a saját könyv-

tára javára hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendezett. A hangverseny, melynek számai tulnyomóan a tanítónévtársaság eredeti szerzeményei voltak, várakozáson felül sikerült. Zenével és szavallattal résztvettek benne: Deák Dezső, Véber János, Vornáttag Vendel, Fekete József s az intézet zene- és énekkara. A hangversenyt tánc követte, melyben a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Lungu Miklósné, Tabajdy Gyuláné, Reithoffer Ferencné, Benedek Jánosné, Lenkei Pálné, Tokay Lajosné, Vittmann Antalné, Hamp Jánosné, Verner Sandorné, Özv. Bozsza Antalné, Petrisol Gézané, Sauer Demeterné, Lenkei Gyuláné, Lányi Józsefné, Eckert Ferencné, Kiss Jánosné, Hunyady Péterné, Kauffmann Mátyásné, Kauffmann Lajosné, Kauffmann Jakabné, Plujer Ernóné, Dr. Klein Béláné, Kerner Istvánné, Sáfrán Emilné, Zabb Rezsőné, Zsurka Ágostonné, Eftimie Sándorné, Lefkovits Adolfné, Heretek Lászlóné, Mós Györgyné, Özv. Schlik Miklósné.

Leányok: Benedek nővérek, Lenkei Jolánka, Vittmann Kriszta, Tokay Juliska, Hamp Vilma, Verner Gizella, Lefkovits Irén, Bozsza nővérek, Petrisol Anna, Sauer Zseni, Medgyes Teréz, Schlik Mariska, Eckert Jozefin, Lom Aranka, Veisz Berta, Kun Margit, Tóth Amália, Szabó Erzsike, Linszter Jolánka (Paulis), Hunyady Szidónia.

(=) Mulatságok Borosjenőn. Borosjenőn a minap egyszerre két mulatság is folyt le: február 1-én rendezett táncvigalmat az ifjuság az izraelita templom alap javára s ugyanakkor a polgári olvasókör is látogatott bálát tartott. Az előbbi mulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Schwarcz Márkné (Csermő), Genát Lipótné, Genát Sománé, Dragomir Józsefné, Epstein Viktorné, Krausz Edéné, Petzina Gyuláné, Pataki Józsefné, Sandrik Karolyné, Rényi Arminné, Sternberger Lázárné, Ungár Jenőné, Kócsi Antalné stb.

Leányok: Krausz Irma, Sternberger Mariska, Petzina Anna, Ujházy Mariska, Roth Giza (Nagy-Szalonta), Schwarcz Ilonka (Csermő), Konrad k. a., Eisele Elvira stb.

(=) A borossebesi iparos ifjuság február hó 15-én a nagyvendéglő és kaszinó termében táncmulatsággal egybekötött jótékony célú műkedvelőszinelőadást rendez.

Az aradi közuti közlekedés.

(A közlekedési-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

A város közlekedési-bizottságának plénuma ma délután tartott ülésében elfogadta az albizottság előterjesztését, mely az aradi villamos vasut kiépítésére vonatkozólag azt foglalja magában, hogy a város szüntesse meg a lóvasut társasággal megkezdett tárgyalásokat, s a közuti helyi forgalom megoldásának kérdését új alapon előlrol kezdje tárgyalni.

Most már szinte kétségtelennek látszik, hogy Arad utcáin a lóvasut-társaság villamos kocsjai nem fognak közlekedni. A nyolc évig tartó tárgyalások, felterjesztések, közgyűlési tanácskozásoknak tehát az az eredményük lett, hogy a város ott van ma is, ahol évek előtt volt, mikor a villamos-közlekedés terve még csirájában volt: akár egy lépést sem tett volna a közuti közlekedés megjavítása, modernné tétele érdekében.

Hogy évek után milyen alapokon kezdenek majd újból ennek a kérdésnek felvételéhez, azt ma még nehéz volna megmondani: valószínű, hogy a motoros közlekedés lesz az, amely Arad közuti forgalmát lebonyolítani fogja.

A közlekedési bizottság kiküldött albizottságának előterjesztését lapunk szerdai számában már ismertettük. Az albizottság visszapillantást vetett a villamos vasutra vonatkozó tárgyalások történetére s ezekből azt a következtetést vonta le, hogy a lóvasuttal megkezdett tárgyalások abbahagyását javasolja a törvényhatósági bizottságnak.

E javaslat indoka az, hogy a lóvasut-társaság a vele kötött szerszódás leglényegesebb

ponyjaitól akar eltérni, újabb feltételeket kíván kikötni, s hogy a már nyolc év óta tartó meddő tárgyalások utját vágják esetleg a közúti forgalom más, célszerűbb megoldásának.

Azt indítványozza ennél fogva a közlekedési bizottság, hogy szüntesse meg a város a lóvasúttal megkezdett tárgyalásokat, s avval változatlanul tartsa fenn az 1868-ban megkötött szerződést, mely tudvalevőleg kizárólag a lóvasúti közlekedésre vonatkozik.

A közlekedési bizottság vita nélkül, egyhangulag elfogadta ezt az előterjesztést, s elhatározta, hogy a tanácsnak ugyanilyen tartalmu előterjesztést tesz.

Az ülésen Varjassy Lajos tanácsos elnöklése alatt jelen voltak: Boros Vida, Fényes Dezső, Hegedüs László, Heim Domokos, Korbuly József, Mayer Miksa, Pekár Károly, Révész Adolf, Stauber József, Sarlot Domokos, Vas Gusztáv, Virágh Lajos, ifj. Nachtnébel Odön és Herling Gyula mérnökök.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi székely otthon, mint már említettük, a karácsonyi tárlat alkalmával közreműködött hölgyek tiszteletére társas vacsorát rendez e hó 7-én este 8 órakor a Vas-szálloda nagytermében. Erre úgy a tagtársakat, mint az érdeklődőket, miután meghívók kibocsátva nem lettek, ez uton is meghívja a rendezőség. Egyszersmind kéri a tagtársakat, hogy minél számosabban megjelenjenek a vendégeket hozni szíveskedjenek. A vendégek számára legkésőbb e hó 7-ig, szombaton d. u. 4 óráig szíves értesítést kér az Otthon a Vas-szállodába. Egy teríték ára 2 k. 40 fillér, vacsora kezdete 4 órakor, vacsora után tánc.

Öngyilkos törvényszéki bíróné.

(Cziplé Sándorné tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 5.

Egy Aradon ismert, egykor hosszabb ideig Borosjenőn lakó uriaszony szomorú esetéről veszünk táviratban hírt. Cziplé Sándor zilahi törvényszéki bíró, volt borosjenői járásbíró albíró felesége ma öngyilkossági kísérletet követett el és ezáltal életveszélyesen megsérült.

Ma délután történt a dolog. Mig Cziplé esküdtzéki tárgyaláson időzött, az asszony kísért a negyed órányi távolságra lévő fenyvnsbe. Cselédje kísérte, kitől azonban a fenyvesben elvált.

A cseléd, hosszabb idő eltelte után, asszonya keresésére indult, s meg is találta, még pedig borzasztó helyzetben. Hatalmas vértócsában feküdt Czipléné, karjaiból sűrűn ömlött a vér, mellette pedig borotva hevert a földön. Világos volt, hogy öngyilkossági szándékból önmaga metszette fel karjait a borotvával.

Az eszméletlen állapotban lévő asszonyt egy arra haladó szekérre tették, s azon szállították lakására. Itt gyorsan orvosi segítség érkezett, de már ekkorára nagyon sok vért vesztett. Mint az orvosi vizsgálat megállapította, nemcsak karjait, hanem a lábait is összevissza vagdosta az éles szerszámmal.

Tettét elmezevarban követhette el, mert semmi oka sem volt arra, hogy öngyilkos legyen. Már egy ízben meg akart válni az életől, s revolverrel számos lövést tett magára és kis fiára. Tizenöt sebet ejtett akkor testén, de felgyógyult.

A fiatal asszony ideges, érzelmes természetű volt, s ez meglátszott rajta már borosjenői tartózkodása idején is. Betegesen álmodozott, tulsokat löprengett, s gondolatai írásra készítették. Az aradi lapokban több tárcacikke jelent meg, s ezek is ideges, érzelmős mi-voltáról tanuskodtak.

HIREK.

Visszaélés színházi jegyekkel.

— A közönség kizsákmányolása. —

Arad, február 5.

A színházi vendégjárásba, ugyilátszik, nem fárad bele az aradi közönség, s most Márkus Emilia felléptei iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a színház helyeit már napokkal ezelőtt lefoglalták. Különösen a szombaton színre kerülő *Monna Vanna* előadása után törte magát a publikum, mert itt — a fővárosi kritika szerint — művészi világrekordot láthat.

Ezt a csábító érdekességet jó üzletté tette a maga számára egy aradi kereskedés alkalmazottja s megtörtént az az eset, hogy míg a színházi pénztárnál már szerdán reggel nem lehetett egyetlen jobb fajtájú jegyet kapni a szombati előadásra, az illető tömegesen kínálta a jegyeket — de nyolcvan százalék áremeléssel. A szerda reggeli pénztárnyitáskor nagymennyiségű jegyet vásárolt össze s mikor hamarosan eladtak minden helyet, horribilis módon megadóztatta azokat, kik Márkus Emilia híres alakítására kíváncsiak.

Ilyen visszaélések Budapesten és Bécsben divatban voltak ezelőtt, de a rendőrség beleavatkozott a dologba, s a legnagyobb éberséggel ellenőrizte a közönség kizsákmányolójának üzérkedését, úgy, hogy ma már megszűnt, vagy elvtelve titokban létezik ez a zsarolási üzlet.

Aradon sem lehet megengedni ezt a visszaélést, mely a jelen alkalommal teljes nyilvánossággal és en gros folyik. Első sorban a színház igazgatójának volna kötelessége megakadályozni a színházjáró közönség kizsákmányolását. A pénztárnál mindenestre fel kell tűnni az ilyen tömeges jegyvételnek, mint aminő a jelen esetben történt, amikor nyolcvan-száz jegyet vált valaki. Ha pedig feltűnt, nem lett volna szabad megengedni. Ezt elvárhatja az igazgatótól a közönség; de meg a maga szempontjából is közbe kell lépnie, mert a duplán megadóztatott publikum, ha majd az időleges vonzóerő eltávozik, a színház kárára börtöli ki a sarcot.

A rendőrségnek sem szabad tétlenül néznie az ilyen visszaélést, s elvárjuk, hogy — amennyiben a jelen esetben még lehetséges — beleszól a dologba, s figyelemmel lesz ez irányban a jövőben.

— A király itthon. Budapestről táviratozza tudósítónk: A király ma reggel 7 órakor a palota templomában csendes szent misét hallgatott, melyet Kanter Károly apátplébános tartott. Ő felsége mise után visszavonult termébe és államügyekkel foglalkozott. A nap folyamán fogadta a király Széll Kálmán miniszterelnököt is.

— Arad képviselője egy miniszteri deputációban. A Maros folyó hajózhatóvá tétele ügyében a Makón megtartott értekezlet azt határozta, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez deputációt küld, melyet az érdekelt megyék és városok képviselőiből alakítanak meg. Csanádmegye alispánja, aki a mozgalom élén áll, megkereste *Institoris* Kálmán polgármestert is, Arad képviselőjének kiküldése iránt. Aradot a deputációban dr. Barabás Béla országgyűlési képviselő fogja képviselni, aki ezt a megbízást el is vállalta.

— Ingyen kenyér. Mai napon egy jótékony, nemesszívű urnőtől, *Hübner* Géza százados nejétől kaptunk az ingyen-kenyér céljaira husz koronát. Hozzácsatolva ezt a már eddig kimutatott 2890 korona 30 fillérhez, a mai adománygyűléssel az Aradi Közlöny szerkesztőségének gyűjtése 2910 korona 30 fillért tesz ki.

— A tisztviselők fizetésrendezése. A képviselőház tegnapi ülésén tudvalevőleg megintertpellálták a pénzügyminisztert, hogy mikor terjeszti elő a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot. *Lukács* miniszter jelen volt az ülésen; de a váasztól tartózkodott. A B. H. értesülése szerint a rendezés foganatosítása küszöbön áll. A pénzügyminiszter a minden oldalról felmerült kívánságok alapján eredeti tervezetét teljesen átdolgozta s a fizetésrendezésről új javaslatot készített. A munka immár teljesen elkészült s már foglalkozott vele a minisztertanács is. Egyik legjelentősebb változása a javaslatnak a IX. rangosztály fizetésének méltányosabb rendezésében mutatkozik. A régebbi tervezet szerint a IX. rangosztály három fokozatában az új fizetés eképp alakult volna: Alapfizetés 2600 korona; azután fokozatonként 2800 korona és 3000 korona. Az új javaslat szerint a három fokozat javadalmazása: 2600—2900—3200 korona. — Ugy hírlik, hogy a tisztviselők a főemelt fizetést a múlt november elsejétől visszamenőleg fogják megkapni. A pénzügyminiszter, mint már írtuk, szombaton, február 7-én fogja a törvényhozás elé terjeszteni a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot.

— Fejedelmi vendégek Abbáziában. Abbáziából táviratozzák: A román királyi pár március hó elején hosszabb tartózkodásra ide érkezik. Ugyanazon időben odamegy a német császárné is, nem különben a görög királyi pár.

— Ingyen kenyér-zsur. Az ingyen kenyér javára a legközelebbi zsúr holnap lesz a város háza dísztermében, a szokott időben, s annak műsora a következő: Zoltai Mátyásné vonós ötöstől kísérvé, zongora számot ad elő, *Telbisz* György tanár az oxidációról tart előadást kísérletekkel, mely után *Ráskai* Miksa énekszáma következik. A programot *Varságh* János rekeszti be, aki költeményeiből fog felolvasni.

— Affér a képviselőházban. *Andrássy* Gyula gróf mai képviselőházi beszéde alatt — mint tudósítónk táviratban jelenti — kellemetlen összeütközés támadt a szónok és *Rátkay* László között. Midőn ugyanis *Andrássy* gróf a hadsereg nyelvét érintette, a viharosan kavargó közbekialítások során *Rátkay* ezt mondotta:

— Kicsinyli a magyar nyelvet. Szégyelje magát!

— A ki hazafiságotat meggyanusítja, azt én megvetem! — vágott vissza a gróf.

Rátkay sértőnek találván magára a replikát, ülés után *Tóth* János és *Kubik* Béla orsz. képviselők által magyarázatot kért *Andrássy* Gyulától. A gróf kijelentette, hogy a „megvetés“-t általánosságban értette, s nem személyre vonatkoztatta, ezzel a magyarázattal aztán az affér elintézését nyert.

— Nem lesz utca-kövezés. A város közlekedési bizottsága szombaton délután ülést fog tartani, melynek az lesz a feladata, hogy megállapítsa a folyó évre Arad utcáinak kövezési sorrendjét. A bizottság munkája felettsé könnynyűnek ígérkezik: a számvétség kimutatta hogy a kövezeti alap rendelkezésére egy krajcár sem áll, s így nincs miből kövezni. Az alapot ugyanis olyan adósságok terhelik, amelyeket a főszámvétség szerint ebben az évben ki kell fizetni s így nem jut pénz az idén sem utcakövezésekre. A közlekedési bizottság feladata lesz módot találni valamiképen arra, hogy a halaszthatlan kövezet-javításokra valahogyan mégis kerítsenek pénzt.

— A rovásírás. A B. H. a következőköt írja: Abban a jegyzőkönyvben, a melyet *Tar* Mihály kihallgatásáról írlvttek, szó volt arról.

hogy az *Arad Gájon* lakó *Kislódi János* is alighanem ismeri az ősmagyar írást, mert mint gyermek, Tar Mihály édesapjánál, Gyulán nevelkedett. *Sztojka József*, az aradi Nemzeti Szövetség titkára, hogy bizonyosságot szerezzen erről, megkérte *Madarász Antalt*, az aradgáji külváros rendőrkapitányát, hogy kutassa ki Kislódit s tudja meg, hogy mi igaz Tar Mihály vallomásából. A rendőrkapitány eleget tett a kérésnek s a következő levélben számol be kutatásáról:

A rovásírás eredetének tisztázásához én is örömmel hozzájárulnék, de — sajnos — Kislódi János útján már nem tehetem, mert ő néhány évvel ezelőtt itt meghalt. Egészen egyedül lakott, rokonsága vagy hagyatéka nem maradt. Annyit irhatok, hogy Kislódi János alánosan ismert derék és némiképpen eredeti ember volt, a kívül én is szívesen elbeszélgettem. Persze nem a rovásírásról.

Sztojka József ur azt írja még, hogy tovább fog kutatni, vajjon Kislódi nem közölte-e valakivel írástudományát.

— **Vád egy aradi kereskedő ellen.** Vétkes bukás vétsége miatt vádindítványt adott ki az aradi kir. ügyészség egy aradi kereskedő ellen. *Schlesinger Lipót* a kereskedő, ki az által követte el a vád szerinti bűnt, hogy, fizetési képzetlensége tudatában, új adósságokat csinált, illetve a csőd kiütését megelőzőleg, három hónapon belül, tizenkét esetben összesen 558 kor. 92 fill. értékben hitelbe megrendelt árut vett át, továbbá a csődkérvény beadásának elmulasztása által több hitelezőjének alkalmat szolgáltatott arra, hogy a vagyona végrehajtási zálogjogot nyerjen. Az ügyészség a btkv. 416. szakasz 4. pontja szerint minősülő *vétkes bukás* vétsége miatt kéri vád alá helyeztetését.

— **Ráth Mór meghalt.** Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy *Ráth Mór*, az országosan ismert könyvkereskedő és kiadó, ma este hosszú betegség után meghalt.

Ráth Mór 74 évet élt s nagy tekintélynek és tiszteletnek örvendett. Szegedi születésű, atyja gazdálkodó volt Csanádmegyében. Részt vett a szabadságharcban is, Világosan szökött meg az osztrákok elől atyja pusztájára. A forradalom lezajlása után irodalmi kísérletei szorosabb viszonyba hozták őt az akkor már Pesten gyülekező irodalmi körökkel. Több évet a legelőkelőbb külföldi könyvkereskedésekben töltött s a téren szerzett tapasztalatait itthon gazdagon kamatoztatta. A magyar s ellemi arisztokrácia, az 1848. előtti nagy politikai tekintélyek s az emigráció hazatért tagjai az ő üzletében adtak egymásnak találkat, itt érlelődött meg az akkori politikai törekvések irodalmi része. Tömerdek irodalmi alapítványt tett, bő áldozatkészséggel. Közművelődési célokra felajánlott kiadásainak értéke felülhaladja a kétszáz ezer koronát.

— **Haldokló képviselő.** *Hortoványi József* képviselőről, a klerikális *Magyar állam* szerkesztőjéről az a hír terjedt el a napokban, hogy meghalt. Mint most sürgönyzik, ez a hír nem igaz, vagy legalább is korai. A képviselő még életben van, bár órái meg vannak számlálva. Allapota oly súlyos, hogy menthetetlennek tartják.

— **Jegyzői tanfolyam.** A pécsi közigazgatási tanfolyamon e hó 1-én fejeztettek be a félévi vizsgálatok. Az *aradmegyei* hallgatók közül *Höwiger* Kajetán új-szent-annai és *Schauer* Gyula aradszentmártoni segédjegyzők kitüntetéssel, *Szalkál* Dónes pankotai lakos pedig egyhangulag tettek le a vizsgát.

— **Egy aradi művész sikere.** A fővárosi mintarajziskolában most nyílt meg a kiállítás mely több kiváló tehetség művét juttatta nyilvánosságra. Ezek között vannak *Somogyi Ágostonnak*, *Somogyi nyugalmazott aradi polgári iskolai rajztanár fiának* munkái is, melyekről nagy dicsérrel emlékezik meg a fővárosi kritika. A B. H. a következőket írja róla: So-

mogyi torzképei elsőrendűek; ötletes és művészi, bizvást odaléphet ma már a legjobb karikaturistáink közé és vonalaiban van egyéniség.

— **Hölgyküldöttség a pénzügyminiszternél.** A temesvári Fehér kereszt egyesület hölgyküldöttségét, mint sürgönyzik, ma *Lukács László* pénzügyminiszter elé vezette *Fejérváry Géza* báró honvédelmi miniszter. Temesvár országgyűlési képviselője. A küldöttség azért járt a pénzügyminiszternél, hogy az államsor játék jövedelméből részesedjék az egyesület. *Fejérváry* meglepő kérelmére *Lukács* megígérte, hogy az ügyet legközelebb előterjeszti a királynak, s reményli, hogy rövid időn belül kedvezően intézheti el a kérelmet.

— **Pofozkodás a gyorsvonaton.** Szokatlan incidens történt a tegnap délután Szegedre érkezett budapesti gyorsvonat egyik első osztályú szakaszában. Két uri ember rövid szóváltás után összeverekedett a kocsi folyosóján, ami élénk izgalmat keltett az utasok között. A vasuti kalauz nyomban a vonat megérkezése után jelentést tett az állomásfőnökségnek, mely a pályaudvar rendőrségének közbenjöttével leszállította az utasokat. A rendőrség ki akarta hallgatni az incidens szereplőit, erre azonban már nem került a sor, mert a verekedő utasok egymásközt elintézték a dolgot, kicsereiték név, egyeiket és más helyre adtak találkozó egymásnak. Az afferra, az adott okot, hogy az egyik első osztályú utas az érkező kocsiából vissza akart menni a szakaszába, melynek folyosóján az átjáró ajtó zárva volt. Az ajtót nyitogatni próbálta, de ez nem sikerült. Aztán megnyitott az ajtó, egy másik utas nyitotta föl szíveségből. Amaz azt hitte, hogy ez az utas tartotta zárva az ajtót. Ebből támadt az összehatalkodás, mely tetlegességgel végződött.

— **Tüntetés a varsói színházban.** Varsóból táviratozzák, hogy ott tegnap a *Tannhauser* előadása alatt a felső karzatok felől egyszerre többben ezt kezdték kiabálni: „Le az abszolutizmussal! Eljének a munkások!” Egyidejűleg plakatokkal teleszórták a színházat a következő felirással: „Emlékezésül az 1886. január 28 án felakasztott munkásokért.” A rendőrség sokat letartóztatott.

— **Véres harc folyt Marokkóban a szultán és Ba Hamura marokkói trónkövetelő seregei között.** Egy Tangerből jött hivatalos távirat szerint a szultán csapatai elfogták a trónkövetelőt három óráig tartó kemény küzdelem után. A harcban *harmincezer embert veszített a szultán serege*, mely végül mégis győzedelmeskedett. Az elfogott trónkövetelő kiszabadítására mindent elkövettek hívei, de siker nélkül. Mikor a szultán csapatai visszatértek Fezbe, újabb összeütközés következett, melyben még *tizenkétezer ember veszett el*.

— **Delitzsch tanár és a német császár.** Berlinből írják: A berlini orthodoxok, kik *Delitzsch* tanár ellen utolsó előadása alkalmával heves harcot folytattak, úgy látszik, sikert értek el legmagasabb helyen. A „Volk” című újság, mely *Stöcker* volt udvari lelkész lapja, a következőket írja: „Mint jól informált helyről értesülünk, az a benyomás, melyet *Delitzsch* tanár fejtegetés-ei ő felségére gyakoroltak, nem valami tartós hatáshoz vezet, hogy vajjon a császár meg fog-e jelenni a tanár harmadik felolvasásán, sőt kétséges, hogy egyáltalán megtartják-e azt.”

— **Öngyilkos önkénytesek.** *Pozsony*-ból táviratozzák: *Szekeres Rudolf* cs. és kir. 12 ik gyalogezredbeli önkénytes, egy előkelő család sarja, ma revolverrel mellbe lőtte magát, és *szörnyet halt*. A boldogtalan önkénytes a legutóbbi kettős ünnep alatt engedély nélkül eltávozott *Pozsony*-ból s mikor visszajött, megalotta, hogy őrárat keresi. A letartóztatás és ennek következményei miatt való féltelmében aztán a halálba menekült. A másik öngyilkosság *Nagyszébenben* történt. *Fischer* (Fötl) Kornél, a Magyar Agrár és Járadékbank tisztviselője, ki most Nagyszében önkénytesi évét szolgálta,

fegyverével véget vetett életének. Októberben vonult be a fiatal ember a nagyszébeni 36-os lüzérezredhez. Eleinte nem a legjobban ment dolga, önzertes természetű nehezen barátkozott meg a szigorú fejelemmel, de az utóbbi hetek alatt írott leveleiben már azt mondta, hogy semmi baja sincs. E levelekre cáfolatul dörrént el most a halálos fegyver. Kicsiségét dobta el szép jövőre reményt nyújtó ifjú életét. Valami kis szolgálati vétségért néhány napi kaszárnyafogságra ítélte a kapitánya, ez keserítette halálra. Ma temették el Nagyszébenben, ezrede adta meg neki a végső tisztességet. Halála mély szomorúságba borította özvegy édesanyját, *Fischer Zsigmondné* budapesti háztulaidonost és vele együtt a kiterjedt, előkelő rokonságot.

— **Két váltóhamisító.** *Debrecenből* jelentik: Tegnap a kabai vasuti állomáson a Budapest felől jövő személyvonat egyik másodosztályú kocsiában két budapesti detektív letartóztatta *Wachtor János* przemysli bankhivatalnokot. *Wachtor* a przemysli népbanknál volt alkalmazva és itt tizenegy váltóhamisítást követett el. Még két hónappal ezelőtt szökött meg és akkor negyven ezer koronát is sikkasztott a bank kárára. A minap híri adtuk, hogy a román járadék szelvények sorsolásánál nagy csalásoknak jöttek a nyomára, melynek következtében a román állami számvéviszék elnökét és egy miniszteri tanácsost, akik a visszaéléseket elkövették, letartóztatták. *Bukarestből* táviratozzák, hogy az ottani rendőrség ma leakarta tartóztatni *Macarescos*-t, az országos gazdasági bank igazgatóját is, aki szintén bele volt keverve az üzelmekbe. *Macarescos* abban a pillanatban, amidőn a pályaudvaron le akarták tartóztatni, villámgyorsan egy robogó vonat két vagonja közé vetette magát és szörnyet halt.

— **Biztosító-intézet a válópör ellen.** A nagy-szerű, az élelmes angolok megint kitaláltak valamit. Londonban, mint jelentik, megalakult az első biztosító-intézet — válópör ellen. A prospektus elmondja, hogy az ügyfelek a válás eljárásának valamennyi költségét visszakapják és ezenfelül, a válás kimondása után, megkapják a biztosítási összeget. A biztosítási díj persze nagyon különböző. A huszadik évig a legkisebb, mert hisz eddig a korig nem igen juthat senkinek olyan helyzetbe, hogy válnia kelljen. Husztól negyven évig kell a legtöbbet fizetni, azon-tul ismét kevesebbet. Egyebekben társadalmi állás, jellemvonás, szokások, alhatatosság, stb. szolgálnak alapul. „Mi vagyunk a gondviselés a fiatal emberek számára!” mondja magáról a társaság. Mostantul hát nyugodtan lehet nősülni Angliában. A baleset ki van zárva.

— **Mohamedán „dr. juris.”** Erlangenből írják, hogy egy ott tanuló mohamedánus, *Lutfi Omer* Konstantinápolyból, cum laude tette le a jogi doktorátust. „Bulgária és Keletrumélia népjogi állása” című doktori értekezés alapján kapta meg a tudori címet.

— **Elfogott ruhatolvaj.** Az aradi rendőrség ma elfogta *Droppa Mihály* fazekas-varsándi napszámost, aki *Zimmer* Izs. aradi lakostól tegnap nagyobb mennyiségű ruhaneműt lopott. Droppát itt megbünteti a rendőrség s aztán átadja az új-szent-annai csendőrségnek, mely több rendbeli lopás és betörés miatt keresi az Aradon elfogott tolvajt.

— **Pénzhamisító gyár a délvidéken.** Oravica környékét néhány hónap óta egészen elárasztják hamis ötkoronásokkal, anélkül, hogy sikerült volna a hamisítók nyomára bukkanni. *Bratta* János vranuczi lakos tegnap lát vásárolt Oravicán s egyebek közt három darab ötkoronással fizetett. Aüg távozott el, a fakeskedő észrevette, hogy az ötkoronások sikerült hamisítványok, mire a csendőrségnek jelentette. A csendőrség már régóta gyanuba vette *Brattát*. Kocsin azonnal Vranucra mentek *Bratta* házába s mielőtt hazaérkezett volna, házkutatást tartottak, melynek meglepő eredménye volt. Egyik kamarában egy jól felszerelt pénzgyártó találtak. Különböző pénzsajók, rudak, rélig kész ötkoronások, valamint nagy mennyiségű ólom és cink volt ott. A házkuta-

tás még javában folyt, mikor Bratta bazaérkezett. Nyomban letartóztatták. Bratta bevallotta, hogy a pénzhamisítást már hat hónapja üzi s azt állítja, hogy nincsenek cinkosai.

— „Fidelio” utcai ruhában. Rotterdamból írják a következőket: Külön „Fidelio” előadás volt itt tegnap a vasuti sztrájk miatt. A németalföldi opera, mely fölváltva itt és Amsterdamban játszik, tegnapi „Fidelio”-t hirdette a híres *Tijssen* énekessel a címszerepben. Az igazgatóság a kedvezőtlen viszonyok folytán talán még az utolsó órában is lemondta volna az előadást, de nem tehette, mert előző nap az utolsóig eladták a jegyeket. Így a társulat délután két órakor elutazott Amsterdamból. Későbbesülésükre azonban Delft és Schiedam között holt vágányra tolták a vonatot, miután a vonatkísérő alkalmazottak sztrájkoltak. Szükségből most gyalog vándoroltak a sinut mentén és rendes időre meg is érkeztek Rotterdamba, de máhák, kosztümök, a zenészek hangszereik nélkül. Kilenc órakor végre megkezdheték az előadást. A zenekart egy zongora helyettesítette, míg Leonora, Fidelio és a többi szereplő divatos utcai ruháikban jelentek meg a közönség előtt, mely azonban, talán az újság ingere folytán, nagyon jól mulatott és sokat tapsolt.

— **Jótevény adományok.** Az aradi Erzsébet-egyletársaság által felruházandó szegény árva iskolás gyermekek részére a következő adományok folytak be. A máv. üzletvezetőség gyűjtése 30 kor., Nagy Kálmán 10 kor., Elnök 14 kor., 10 fillér, Lukachich 6 kor., 20 fillér, összesen 60 kor., 20 fillér, Ugy a t. gyűjtőknek, mint a nemes adakozóknak ezután mond köszönetet az elnökség.

— **Adomány.** Az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság az Aradi polgári jótevény-egyletnek huszonöt koronát adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Alkalmi vételeket hirdető mai számunk egyik föltűnő hirdetésében,** Porter Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadságtéren. Senki figyelmét ne kerülje el ezen hirdetés, mert a szó valódi értelmében megtakarítást biztosít azok számára, akik igénybe veszik. De egyben ezen hirdetés árak tanúságot tesznek a Porter-cég rendkívüli képességeiről is. Fölveszi a versenyt maóság és olcsóságra nézve, az ország legelső, legtekintélyesebb cégeivel, s ez az, ami számára a sikert föltétlenül biztosítja. Most, a bálak idején, van az igazi szezonja az elegáns divat- és cipő cikkeknek, és a Porter-cég jól tette, hogy raktárát fölszerelte oly dusan, oly tökéletesen, hogy bátran szembe nézhet akár mily nagy igényű keresletnek. A fényképkedvezményt minden vevő élvezi.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.
— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265, sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Végzetes szerelem.

(A megszüntetett asszony drámája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 5.

Érdekes szerelmi tragédiáról ad hírt budapesti tudósítónk. Az eset, mely az Ős-budavári mulatóhelyen egy megtévelyedett asszony bal-lépésével kezdődött és messze idegenben véres fináléval járt, a következő:

Néhány évvel ezelőtt Ős-Budavárban egy fiatal olasz artista lépett föl, aki férfias szépségével vált ki társai közül. Ebbe a fiatal artista-ba lett szerelmes egy már nem egészen fiatal vidéki uri asszony, aki akkor férjével együtt Budapesten tartózkodott.

Az urinó *Sommer* Gyula temesmegyei földbirtokosnak neje volt. A 19 éves artista és a 41 éves nő elhagyták Budapestet és az ifju házjába, Olaszországba szöktek.

Az asszonynak volt 6—8000 forintja, ami azonban minden takarékoskodás mellett három év alatt elfogyott. Az artista, aki a vénülő asszonyt csak a pénzéért szerette, amikor urától

elcsábította, azt hitte, hogy feneketlen pénzeszsákokat visz magával tele színültig arannyal. Ezért nem dolgozott semmit, folyton kocsmázott és verekedett.

Amikor az asszony nem adott pénzt, akkor azzal fenyegetőzött, hogy elhagyja és más kedves után néz. A szegény asszony, akinek már elfogyott pénzének legnagyobb része, aggódva gondolt arra, hogy mi lesz azután, ha a pénze egészen elfogyott?

Es ez az időpont nem régen be is következett. A lelketlen pióca ettől a perctől kezdve ütötte, verte az asszonyt, mert azt hitte, hogy van pénze, de nem akar adni.

Az asszonynak hűtlenül elhagyott férje, aki azóta eladta temesmegyei birtokát és Budapesten a Svábhegyen, az Istenhegyi-uton 9/a szám alatt házat vásárolva, visszavonultan élt, a napokban kapott szomorú értesítést nejeéről.

Neje szökése óta állandóan volt valakije, aki tudósította. Most is levelet kapott Milánóból. A levélhez mellékelve volt egy olasz lap kivágott része, amelyen nyomtatásban olvasható egy szörnyű szerelmi drámát.

A dráma hőse az ő neje. Az asszony meg-unva a sok kinzást attól az embertől, pén-teken éjjel ágyában, amikor részegen lefe-küdt, szíven szurta és aztán önmagát ölte meg.

A hűtlenül elhagyott férj erre a levélre ma reggel vonatra ült és Milanóba utazott, hogy fölkeresse annak a hűtlen asszonynak a sirját, aki oly keservesen bűnhődött.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Szenzációs felmentés.** *Miskolc*-ról táviratozzák lapunknak: Az itteni esküdtsek ma foglalkozott *Kastell* Samu vasuti műhelyi elő-munkás bűnügyével. A mult évfolyamán *Kastell*-től elvált a felesége s összeállott egy *Vonácska* nevű borbélysegéddel. *Kastell*, a ki nagyon szerette nejét, egy nap felkereste és meg-kérte, hogy jöjjön vissza hozzá. A nő nem akarta ezt megtenni, mire *Kastell* erős indu-latba jött, revolvért rántott elő s az asszonyra lőtt, a ki rövid szenvedés után meghalt. A mai tárgyaláson *Kastell teljes beismerésben* volt, csak azzal védekezett, hogy a gyilkossá-got neje hűtlensége miatti felindulásában kö-vette el. Az ügyész *szándékos emberölés* büntet-tében kérte *Kastell*t elmarasztalni, az esküdt-szék azonban *felmentő* verdiktet hozott, mire a feleséggyilkost rögtön szabadlábra helyezték.

§ **A Tribuna sajtópöre.** *Kolozsvárról* táviratozzák: Ma kezdődött meg a *Tribuna* sajtópö-rének tárgyalása. A Tribuna nyolc cikkért van vádolva izgatás miatt. A nyolc cikk tárgyalását a kolozsvári törvényszék három napra osztotta be. A ma tárgyalás alá került cikk *Wlassics* miniszter ismeretes nyelvtanítási rendeletét tá-madja. A vádlott *Mohán György*, a Tribuna fe-lelős szerkesztője. A tárgyalást *Szentkereszt* Zsigmond elnök vezeti. Közdvádoló dr. *Cs. p. k.* A tárgyalás folyamán *Mohán* előadja, hogy ő betűszedő. Vádlott szánalomtaméltó benyomást tesz. Elmondja, hogy egy gimnáziumi osztályt akart végezni, de ez sem sikerült. Azt a be-nyomást teszi, hogy az intelligencia legalacso-nyabb fokán áll. Kijelenti, hogy nem vállalja el a felelősséget. Igaz ugyan, hogy a vizsgálat fo-lyamán a felelősséget a cikkért elvállalta, de fogalma sem volt arról, hogy az ily követke-zményekkel járhat. Az egyik esküdt arra kéri az elnököt, hogy mivel a vádlott azt a benyo-mást teszi, hogy olvasni sem tud, olvastasson vele. Az elnök ezt a kérést teljesíti. A vád-lott meglehetősen folyékonyan olvas, de be-vallja, hogy az olvasottakat nem érti teljesen. A cikkek felolvasása hosszú időt vesz igény-be. A tárgyalás folyik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 5.

Déltőzsde. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv gyöngy. Nyugodt irányzat mellett 10,000 métermázsra került forga-lomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin ¼ magasabb, páris 10-el olcsóbb.

Zárhat 12 órakor:

Buza 1903. áprilisa	7.50—7.51
Buza októberre	7.57—7.58
Rozs 1903. áprilisa	6.37—6.38
Zab 1903. áprilisa	6.04—6.05
Tengeri 1903. májusra	5.92—5.93
Tengeri júliusra	6.03—6.04
Repce augusztusra	11.65—11.75

Zárhat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisa	7.43—7.44
Buza októberre	7.51—7.52
Rozs 1903. áprilisa	6.50—6.51
Zab 1903. áprilisa	6.02—6.03
Tengeri 1903. májusra	5.90—5.91
Tengeri júliusra	5.99—6.—
Repce augusztusra	—

Zárhat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	698.50
Magyar hitelrészvény	744.50
Lezártolóbank részvény	457.—
Rima-Murányi vasmű részvény	490.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	694.50
Közuti vasút	634.—
Városi villamos vasút részvény	324.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felüli súlyban 122—4 fillérig, öreg közép páron-ként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 126—8 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm suly-ban 125—6 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilo-grammig terjedő súlyban 124—5 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 123—5 fillérig, közép páronként 240—260 kilo-gramm súlyban 122—3 fillérig, könnyű páronként 240 ki-logrammig terjedő súlyban 121—2 fillérig.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki levelezőinket megkérjük, hogy a bál felülfizetők névsorát ne küldjék be hozzánk, mert ezek közlése nem reánk, hanem a kiadóhivatalra tartozik. A kiadóhivattal való megállapodás előtt felülfizetéseket egyáltalán nem közlünk.

A F. Pankota. Ajánlatára nem reflektálhatunk, mert ott már van tudósítónk.

V. B. Arad. Nem közölhető.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-séggel tisztelettel tudatni, hogy Atzél Pé-ter-utca 1. szám alatt (az udvarban) lévő

kölcsönkönyvtáramat

e hó 9-én azaz hétfőn, továbbá

Andrássy-tér 20-ik szám alatti

könyv-, zenemű-

és papirkereskedésemet

e hó 11-én azaz szerdán

az ugyancsak Andrássy-tér 20. sz.

Fischer Eliz

palotába

helyezem át.

A nagyérdemű közönség további szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

NAPIREND.

Február 6. Péntek Róm. kath. naptár: Dorottya. — Protestáns naptár: Dorottya — Görög-keleti naptár (január 24.): Xene — A nap két 7 óra 5 perckor, nyugszik 4 óra 52 perckor.

Kölosay-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklye-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, semmi vagy kevés csapadék.

Február 6. Az aradi zenekonzervatorium hangversenye este 8 órakor.

Szives tudomására

hozom, hogy könyv-, zenemű- és papirkereskedésemet

1903. május 1-jétől

a Minorita-palota Andrassy-tér felőli oldalára helyezem át.

Az átköltözés

megkönnyítése céljából elhatároztam, hogy

az összes raktáron lévő áruimat

mélyen leszállított áron

árusítom el.

Révész Nándor,

könyv-, zenemű- és papirkereskedése

jelenleg

267

Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

REGÉNY-CSARNOK.

A távollevő.

— Francia regény. —

Írta: **Montégnit Maurice.**

[33]

(Polytatás.)

VIII.

Ebben az időben Dombasles Kamilla szabad folyást engedett a ösztöneinek. Albertnek nagyon rossz napjai voltak, ezer apró gonoszságot kellett elszenvednie, mert Kamilla valami természetellenes dolgot érzett, amint mondta.

Hogy történhetett, hogy Morsalinesék akik rendszeren olyan tartózkodók voltak, egyszerre olyan bizalmasan kezdtek érintkezni a szomszédjukkal, egy olyan nővel, akit senki sem ismert s aki a fehér hajával olyan tisztelőre méltó külsőt tudott adni magának. Igaz bizonyítékai nincsenek, — mondta Kamilla, — csak a levegőbe beszél, de a sejtelmé eddig még ritkán csalta meg. Egy cseppet sem csodálkozók, ha ezzel a betolakodott asszonnyal nem lenne egészen rendben a dolog. Ki tudhatja? Hátha azok közül a nők közül való — valami olyan?

A nagy szó elhangzott: s Albert reszketni kezdett. Kamilla, aki dühöngött, hogy valaki kiszorította Luciennétől, gyűlölségétől fokozott éleslátásában képes volt rá, hogy felfedezze a valóságot.

Miért ment az asszony éppen oda lakni s nem valahová máshová? Hisz az a ház már tíz esztendeje üresen áll. S ez költözött bele, ez az egyedül, minden védelem nélkül álló asszony?

— Egyőként talán nincs is védelem nélkül s a védelem elég közel is van hozzá... Rosszat orrontok... figyelmeztetni fogom Luciennét. En nagyon csúnyának találom azt a nőt, de a férfiak olyan ostobák, olyan pervers az izlésük, hogy foga-

dok rá, hogy vannak, akik szépnek találják... Tudod, Gábor olyan különös szemmel nézett rá... S ez az ostoba Lucienne valósággal udvarolt neki, az a majom kis kölyök, Jakab pedig egész nap úgy csokolgatja, mint valami felnőt ember... Mindannyian, mintha meg volna babonázva... csunya meglepődés ez... nevetséges!

— Albert mindjobban megijedt; Kamilla most egyenesen ellene támadt.

— Velem el ne hitess semmit, én ügyelek rád; olyannak látszol, mintha többet tudnál, mint amennyit mondani akarsz. Vigyázz magadra! A minap, mikor egy pillanatra hátra fordítottam, úgy tetszett, mintha valami susogni való lett volna azzal a szép ismeretlen. Oh, tudnám csak biztosan!

Aztán szeretetreméltónak mutatta magát újra s bizalmasan kezdett mosolyogni a férjére.

— Albert, mond meg, mit tudsz, egészen köztünk marad.

Albert kitérően felelt s megcsinálta a régi rossz tréfát.

— Csak azt tudom, hogy semmit sem tudok!

Erre Kamilla dühbe jött, a szemére hányta Albertnek a multját, a jelent, a jövőt s emlékezett arra a nyomorra, amelyből kimentette. Szerencséről beszélhet, hogy vele találkozott, de persze elfeledkezik mindenről s az urat akarja játszani; azelőtt, mielőtt a feleségévé lett, nem vonakodott volna mindent elmondani neki, a saját titkait épp úgy, mint a másokét.

Dombasles behuzta a nyakát s engedte a vihart dühöngeni a feje fölött.

— Hát mindenáron azt akarod, hogy kitálaljak valamit? — hebegte végre.

— Ah, ez nagyon bizalmat keltően hangzik, — csattant fel az asszony dühöngve. — Tehát hazugságra gondolsz?

Kamillának Renée iránt való antipatiája a titkoktól s akadályoktól még növelve, csaknem gyűlölséggé változott át s Dombaslesné, csupán csak azért, hogy megfigyeléseket tehessen, újra elment Croissybe.

Látta, hogy ez a Chantrierné asszony Morsalinesék házában úgy van, mintha otthon volna, kényszerítette rá magát, hogy nyájasan beszéljen vele, mosolyogjon rá s el kellett ismernie, hogy az ellensége művelt, jónevelésű hölgy volt s inkább szerénynek, alázatosnak lehetett nevezni. De Kamilla titokban főképpen Gábort tanulmányozta.

Morsalines, akinek sejtelmé sem volt semmiről, nem is iparkodott többé, hogy tetesse magát, Kamilla mély, hosszú tekinteteket s halkán bensőleg, suttogva ejtett szavakat lesett el.

— Ha még nem történt meg, akkor meg fog történni, — gondolta végre. Az árulás beköltözött a házba.

S ettől fogva megkétszerezte a buzgalmát, amelylyel a kutatásait végezte. Épen jókor emlékezett vissza rá, hogy Gábornak ifjkorában tragikus szerelmi története volt; eddig azt hitte, hogy e történet hősnője meghalt, de mikor alaposabban elgondolta a dolgot, visszaemlékezett, hogy ezt a halált semmi sem bizonyította.

— Hm, hm, ez sok mindent megmagyarázna.

Kamilla most már nyomon volt, csak ebben az irányban kellett tovább haladnia.

Egész rendszeresen kezdett hozzá: Gábor multjának melyik tanult nyomozhatná ki? A férjén, ezen az árulón kívül, akit keservesen meg fog büntetni, csak Deschellerint ismerte s még másik két barátját Chauvelin és Ermoler.

Deschellerin? Ettől az embertől kissé félt, mert mindenkivel szemben nagyon őszinte szokott lenni s ez az őszintesége sokszor a brutalitásig ment.

Kamilla érezte, hogy ő ellenszenves az orvosnak; s nem fog neki megmondani semmit.

De Chauvelin, a mindig udvarias, aki szép asszonytól nem tudott semmit megtagadni s Ermoler, aki olyan együgyű — ez a kettő bizonyosan kész lesz a leleplezésekre.

(Polytatás következik.)

Nemzeti színház.

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Pénteken, 1903. évi február hó 6-án:

MÁRKUS EMILIA mint vendég:

A halálos csönd.

Társadalmi dráma 3 felvonásban. Írta: Don José Echegaray.

SZEMÉLYEK:

Augustias Mercedes	Márkus E. Csigabázi E.	Tábornok Raimundo	Békés Gyula.
Pura Inez Julia	Daróczi Ilka Szabó Irma. Garai Honka.	Gennaro Orellana Rodrigo	Ternyei L. Marházi M. Csiky László. Gözön Béla.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Az Arad és Vidéke folyó hó ötödiki számában „Gyilkossággal vádolt aradi kereskedő” című cikkben az foglaltatik, hogy Ruzs nevű aradi lakos ellenem feljelentést tett, melyszerint én az ő nejét bántalmaztam úgy, hogy ennek folytán az meghalt és e miatt ellenem nyomozat is folyt, mely ezen bántalmazást kiderítette. A cikk szerint Ruzs engem lelővéssel is fenyegetett.

Alaptalan koholmány és rágalom az egész dolog. Rágalom, hogy engem feljelentettek, hogy ellenem nyomozat folyt, hogy engem bárki lelővéssel fenyegetett. Nem is jelenthettek föl, mert senkit nem is bántalmaztam. Valami rosszakarátú gonosz ember, kinek zsarolási céljai voltak, koholta ezt a históriát és ültette fel a bíróságot. Hogy ki volt ez az ember, majd kideríti a vizsgálat, mert megtettem a bűnvádi feljelentést és akkor az igazi bűnös ki fog derülni.

Addig is úgy az illetőt, mint azt, ki a gaz hazugságot terjeszteni merészelné, alávaló rágalmozó gazembernek nyilvánítom, mert az egész manővernek a zsaroláson kívül az volt a célja, hogy népszerű üzletemnek ártson.

Arad, 1903. február 5.

Glesinger József.

Borbás Lajos,

szobafestő és mázó,

Arad, Weitzer János (volt Templom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű szobafestő és mázó munkák elkészítésére, u. m.: orozást és lényezést a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig jutányos áron mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák előállításáról a t. háztulajdonos és lakásbérletk bízottatnak. 358

Telefon 162. sz.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

fűtő kőszent,
darabos

légszesz pirszenet (koks)

kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszent,
rostált darabos

bükkfa szent,
50 kilós ólmozott zsákokban, házhoz szállítva, legjutányosabb áron mellett.

Reusz Mór,

Arad, Boros Beni-tér 12.

106

A rendelvények szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik és a helyes súlyért jótállást vállalok.

* Az ezen rovát alatti közlönyekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Kiadó lakás!**

Egy 2 szoba és 1 teremből álló lakás, irodának vagy varrodának igen alkalmas, április 1-ére kiadó. Bővebbet szíveségből Kévész Nándor könyvkereskedésében. 359

Egy magányos házat

5 szobával és kerttel május 1-ére a belvárosban bére vennék! Bővebbet a kiadóhivatalban. 384

Kiadó lakás.

Erzsébet körút 20. sz. alatt 4 szoba és fürdőszobából álló lakás minden hozzátartozóval együtt május hó elsőtől kiadó. 354

A Szabadság-tér

közvetlen közelében egy 5 szobából álló lakás, összes mellékkezeliségeivel, esetleg istálló használatával is, május hó 1-től kiadó. Bővebbet Róth József szállító, Eötvös-utca 3. sz. 360

Wolster Izsó

uról szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilyen műri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

Órás és műszerész üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a tisztelt megrendelőmet értesíteni, hogy a Templom-utczában létezett órás és műszerész üzletemet

Deák Ferencz-utca 39. szám alá,

szembe a Vass-szállodával helyeztem át. 339

Tisztelettel

Ascher Ferencz,

órács és műszerész.

Egy

gyermektelen házaspár a Szabadság-tér közelében 3 szobából álló

lakást keres

május 1-re.

Ajánlatok a kiadóhivatalba B és P. jelű alatt kéretnek. 358

Váradi János

Órás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 261

Eladó ház.

Az Ilona utca 2-ik számú egy éves új ház, mely még 14 évig adómentes, kedvező vételár mellett, kiköltözés miatt,

eladó,

esetleg haszonbérbe kiadó.

Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 311

Salacz Gyula-utca 2. számú házban

egy üzlethelyiség

1903. május hó 1-től

kiadó.

Bővebbet Kossuth-utca 7. sz. 348

Vérpiros narancs

posta-kosár 3 koronáért bérmentesen kapható

Tamasdán Kornél

fűszer-, csemege és ásványvíz kereskedésében 285

Aradon, József főherceg-ut 12. sz.

Telefon 419. szám.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitelűs a legújabb dívat szerint

Továbbá elvállalok abnormis méretekre

ortopéd-czipők

elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti

bakancs vagy csizma

elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

WOLF JÁNOS.

115

Nincs többé hajhullás!!

nincs korpásodás!!

A Dr. Kaposy tanár-féle **Hajelixir** az egyedül álló legjobb fejcosmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az általa okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Biztos hatású, fagyás elleni szer a HAJÓS-féle

Fagybalzsam.

Egy párszori ecsetelés után meglepő eredmény érhető el. Megakadályozza a felhólyagzást és kisebesedést, azonnal megszünteti a fagyás által keletkezett viszketést. Egy üvegnek ára 35 kr.

Ezrekre menő hálaíráttal elismert egyetlen és kitűnő hatású

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít. **Ára egy üvegnek 70 fillér.**

Dus raktára az összes létező kötszereknek. Watták, polyák gázek stb a legolcsóbb árakban! Angol és francia illatszerek nagy raktára. 1 Deka (10 gramm) finom parfüm 25 kr.

A fenti szerek kaphatók

126

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Cronometre műérés és ékszerész

KINTZLER ZOLTÁN

Andrassy-tér 20. Fischerné-féle ház.

Ajánlja

arany és ezüst ékszereit, saffhauseni, chronometer és schweiczi óráit.

Bármilyen javításokat elfogad, és saját műhelyében elkészít. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

KUNTZL ERNO

építési vállalkozó

Aradon, Kossuth-utca 18. sz.

Elvállal mindennemű nagyobb és kisebb ács és kőműves szakmába vágó új és javítási munkákat jutányos árbán.

Két ház szőlős-kerttel, 12 évig adómentes, Mihály-utca 103. sz. a. jutányos árbán eladó. 337

FIGYELEM!**Új szakiskola Aradon!**

Előnyös feltételek mellett szakszerű oktatást nyújtok hölgyeknek és uraknak a legelterjedtebb Yost-féle írógép gyors és pontos kezeléséből a délutáni esetleg esti órákban.

Ugyancsak elvállalok mindennemű sokszorosítási munkálatot u. m. beadványok, körlevelek, czimirások stb. csinos kivitelű szerény díjazás mellett.

Teljesen jó karban levő használt írógépek kaphatók, nem különben más gyártmányukat a legkedvezőbb módozat mellett becserelek. 225

Tudakozódásokra közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál 3—5 óráig.

VASS IMRE,

a Yost-írógép részv. társ. hivatalnok, Arad, Rákóczy-utca 30. — Telefon 455.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gummicsővek** 3 koronától feljebb. Feltehetőlegesség óránként 3000 libertől feljebb.

Hőnig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak valamint javítások elfogadtatnak.

Zálogszédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árbán vesz

DEUTSCH IZIDOR

órács és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 73

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Arad, 1903. február 6.

Kivételes árak

Porter Vilmos Nagy Áruházában

Aradon, a Szabadság-téren.

Selyem Blúzok táft-selyemből, darabja 6 frt 50 kr.
Lujziána-selyemből, darabja 8 frt — kr.

Ezek a kirakatban ma és a következő napokon megtekinthetők.

*

600 pár férfi és női **glaszé keztyü**, fehér és minden színben, legfinomabb minőség, párja 90 krajczár.

*

150 tuczat **férfi nyakkendő**, tiszta selyemből, hosszú regatt alak, darabja 30 krajczár.
— A kirakatban láthatók. —

*

1200 darab **törülköző**, 100 centiméter hosszú, felirat nélkül, darabja 25 krajczár.

*

1200 darab **törülköző**, 110 centiméter hosszú, különböző felirattal, darabja 30 krajczár.

*

Fehér báli Czipők finom fehér glaszé bőrből, gondosan elkészítve, párja ... 1 frt 80 kr.
Fekete laktól, kivágott czipő 1 frt 80 kr.

*

1000 darab Lola-legyező minden színben, darabja 10 kr.
Selyem gáz-legyező, dbja 50 kr.

Vidéki rendelések is gyorsan eszközöltetnek !

A Fényképkezdvezmény ezen alkalmi vételeknél sem szünik meg!